

RAPPORT til Koronautvalget

En kortversjon av:

Konsekvenser av covid-19-pandemien for barn og unges liv og psykiske helse – andre oppdatering av hurtigoversikt

Forfattere:

Heid Nøkleby, Tiril Cecilie Borge, Ingeborg Beate Lidal, Trine Bjerke Johansen, Lars Jørn Langøien

Folkehelseinstituttet (FHI), april 2023

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	2
SAMMENDRAG	3
INNLEDNING	4
METODE	8
RESULTATER	10
Tema Vold og overgrep	11
Tema Familieforhold	15
Tema Psykisk helse	18
Tema Bruk av hjelpetjenester og helsetjenester	23
Tema Sosial helse og relasjoner	25
Tema Læring, skole og barnehage	27
DISKUSJON	34
Hovedfunn	35
Sårbarhetsfaktorer	38
Hurtigoversiktens sterke og svake sider	41
Kunnskapshull	43
KONKLUSJON	44
REFERANSER	45

Sammendrag

Vi oppsummerte studier om konsekvenser av covid-19-pandemien for barn og unge på ulike områder relatert til deres liv og psykiske helse. Denne hurtigoversikten er den andre oppdateringen av en hurtigoversikt fra 2021. På grunn av omfanget av studier inkluderte vi i foreliggende hurtigoversikt kun nordiske studier, med unntak av studier om vold og overgrep. Det øker overføringsverdien. Vi inkluderte 89 studier, med longitudinelt (n=65), kvalitativt (n=15) eller flermetodisk (n=9) design. Vi vurderte resultatene fra denne oversikten i sammenheng med resultatene fra de to tidligere oversiktene. Hovedresultatene var:

- Vold og overgrep (n=63, hvorav 10 nordiske): Det er fortsatt mye som tyder på underrapportering under pandemien. Nordiske studier viste en nedgang i rapportering om vold under nedstengingen, men en økning tilbake til «normalen» etter at pandemirestriksjonene ble opphevet.
- Familieforhold (n=34): Det ser ut til å være en sammenheng mellom foreldres evne til stresshåndtering og følelsesregulering, og reaksjoner hos barna.
- Psykisk helse (n=86): Resultatene indikerte redusert trivsel og økt forekomst av symptomer på angst og depresjon blant barn og unge over 10 år. Enkelte grupper så ut til å bli mer negativt påvirket under pandemien enn andre.
- Bruk av hjelpetjenester og helsetjenester (n=15): Psykisk helsevern opplevde først en nedgang og deretter en mulig økning til et høyere nivå enn før pandemien. Forekomsten av spiseforstyrrelser ser ut til å ha økt i løpet av pandemien.
- Sosial helse og relasjoner (n=25): Resultatene viste at barn og unge opplevde et stort savn etter venner i begynnelsen av pandemien, men det er uklart om ensomhet har økt.
- Læring, skole og barnehage (n=39): Studienes resultater viste store variasjoner når det gjaldt erfaringer med hjemmeskole og digital undervisning samt et mulig læringstap. Det var positive erfaringer fra barnehager.

På noen områder har vi et relativt godt kunnskapsgrunnlag for året 2020, mens på andre områder er det kunnskapshull. Det er behov for studier med data fra siste halvdel av pandemien på alle områder og studier av eventuelle langsiktige konsekvenser.

Innledning

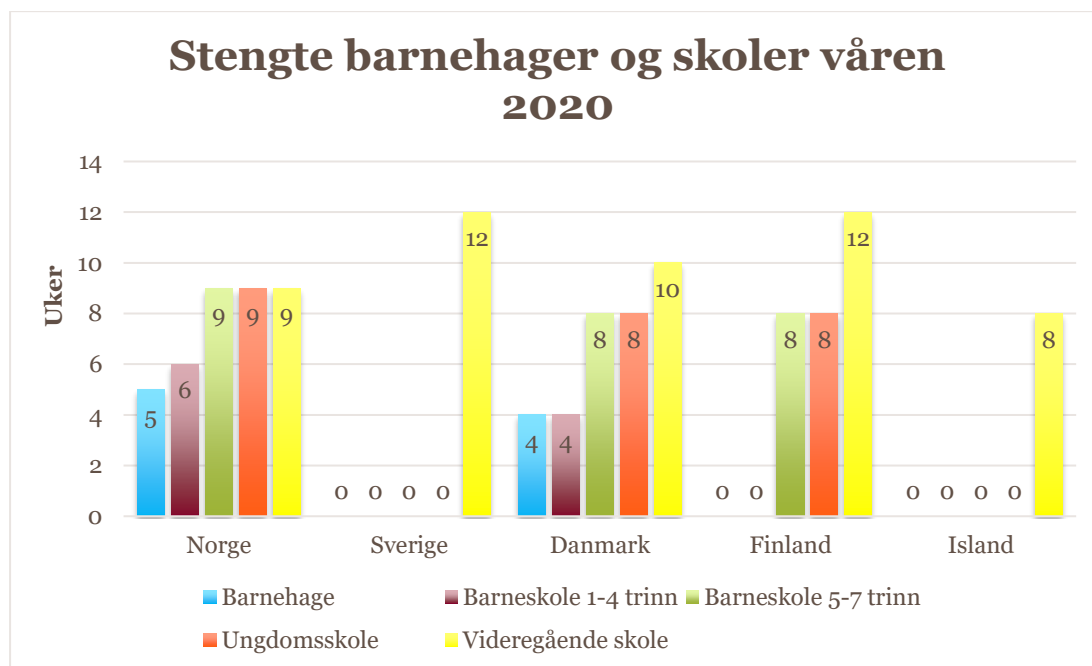
I tre år har covid-19-pandemien vært kjent for hele verdens befolkning. Spesielt i de to første årene preget smitteverntiltak og samfunnsnedstenging hverdagen til svært mange mennesker. Det har vært stor forskningsinteresse rundt dette 'naturlige eksperimentet', og stadig mer forskning publiseres. Særlig stort behov er det for kunnskap om i hvilken grad og på hvilken måte pandemien har rammet barn og unges liv, læring og psykiske helse, på kort og lang sikt. Med tanke på planlegging for senere pandemier eller tilsvarende kriser, er det viktig at myndighetene kan basere beredskap og tiltak for ivaretagelse av barn og unge på best mulig oppdatert kunnskap.

Håndtering av pandemien i de nordiske landene

I Norden har vi av forskjellige grunner vært noe mer skånet for covid-19-pandemien og dens konsekvenser enn en del andre land. Likevel har også de nordiske landene vært preget av smitte og sykdom, tiltak mot smitte og periodevis samfunnsnedstenging (*lockdowns*). Tiltak og nedstenging har vært gjennomført på litt ulikt vis. I en studie fra 2022 gis det et overordnet bilde av hvordan de nordiske landene håndterte og erfarte pandemien året 2020 (Irfan et al., 2022). Deres gjennomgang viste at den svenske strategien ikke inkluderte samfunnsnedstenging, grensekontroll, karantenebestemmelser eller begrensninger på hvor mange mennesker som kunne samles. Norge, Danmark og Finland hadde både nedstengninger, grensekontroll og karantener, mens Island hadde ingen generell nedstenging og satset i stedet på massetesting, smittesporing, karantene og isolasjon. I Norge, Danmark, Finland og Island ble mange restriksjoner og tiltak gjennomført som lovpålegg, i Norge i størst grad, mens i Sverige var de fleste tiltakene kun anbefalinger (Saunes et al., 2022).

Skolestengning

Stengning og restriksjoner i skoler og barnehager var trolig de tiltakene som fikk størst betydning for barn og unge. Gjennomføringen forløp også ulikt i de nordiske landene i 2020. Sverige innførte i mindre grad hjemmeskole/digital undervisning for barn og unge. Barneskoler og ungdomsskoler holdt åpent som vanlig gjennom hele pandemien, mens videregående skoler var stengt i tre måneder våren 2020 (Svaleryd et al., 2022). Island holdt også barneskolene åpne, mens Norge, Danmark og Finland holdt stengt i perioder. I både Sverige, Finland og Island holdt i hovedsak barnehagene åpent gjennom hele pandemien, mens Norge og Danmark holdt stengt den første perioden (Saunes et al., 2022).

Figur 1: Cirka antall uker barnehager og skoler på ulike nivå var stengt i de nordiske landene våren 2020.

Figur 1 viser antall uker barnehager, barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler var stengt i de fem landene våren 2020 (Hall et al., 2022; Os et al., 2021; Petersen, 2021; Saunes et al., 2022).¹ ‘Stengt’ innebærer her at barna var hjemme og ikke fysisk til stede i barnehagen eller skolen. I en del tilfeller hadde likevel ‘stengte’ barnehager og skoler åpent for noen barn, først for barn av foreldre med arbeid i kritiske samfunnsfunksjoner, deretter også for ulike grupper av barn med særlige behov. (F.eks., våren 2021 fikk i gjennomsnitt 3 prosent av elevene i norsk grunnskole et tilbud på skolen (Utdanningsdirektoratet, 2021a)). I perioder der barnehager og skoler ikke var ‘stengt’, kunne de ha delvis åpent, f.eks. kun halvparten av gruppen til stede hver dag, altså annenhver dag fysisk til stede og hjemmeskole og/eller kortere åpnings- eller undervisningstid.

Vi gir ingen oversikt over det her, men nevner at høsten 2020, hele 2021 og våren 2022 varierte periodene med full eller delvis digital undervisning mellom og innenfor de fem landene.

Norge

I Norge hadde vi på landsbasis fem smittetopper i løpet av pandemien: mars-april 2020, november 2020-januar 2021, mars-april 2021, september-oktober 2021 og november 2021 til januar 2022 (Koronakommisjonen, 2022).

¹ Disse tallene rapporteres noe ulikt i ulike kilder og må dermed ses som anslagsvise.

I løpet av våren 2020 (fra 13. mars) var skolene stengt og hadde kun digital undervisning, mens trafikklysmodellen² ble innført 2. juni 2020. For hele perioden fra 13. mars 2020 til 12. februar 2022 betød det at f.eks. elevene på barnetrinnet i Oslo hadde minst fem måneder med digital undervisning og rødt nivå, ungdomsskolen hadde minst sju måneder og elevene i videregående hadde minst ni måneder totalt med digital undervisning og rødt nivå i løpet av denne perioden (Oslo kommune, 2022). På rødt nivå i trafikklysmodellen var smittevernrestriksjonene tilpasset smitterisiko og adferd i de ulike aldersgruppene, slik at de yngste var til stede i mindre grupper, mens de eldste elevene i større grad hadde halvparten av tiden med fysisk tilstedeværelse på skolen og halvparten av tiden hjemme med digital undervisning. På grunn av lokale smitteutbrudd og bemanningsutfordringer har også mange elever hatt mer digital undervisning enn dette.

Forskjellene med hensyn til smitte og tiltak *innad* i de respektive landene, var stor både i 2020 og 2021. I Norge var f.eks. gjennomsnittlig 25 prosent av skolene på landsbasis helt eller delvis stengt minst én gang (i gjennomsnitt tre dager) våren 2021, men det var store geografiske forskjeller, fra Møre og Romsdal med 11 prosent til Oslo med 60 prosent (Utdanningsdirektoratet, 2021b). Slike geografiske forskjeller finner vi trolig i de andre landene også og vises ikke alltid i gjennomsnittlige anslag på landsbasis.

Hvorfor er det viktig å utføre denne kunnskapsoppsummeringen?

Den første hurtigoversikten som FHI leverte til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) på dette spørsmålet ble publisert i januar 2021 og inkluderte 93 empiriske studier som undersøkte konsekvenser av covid-19-pandemien på barn og unge. Majoriteten av de inkluderte studiene var tverrsnittstudier. I den andre hurtigoversikten publisert i august 2021 inkluderte vi 81 studier fra 22 land, hvorav 16 var fra Norge og 61 var longitudinelle studier. I begge hurtigoversiktene viste de inkluderte studiene negative konsekvenser av pandemien på flere tematiske områder, men resultatene var ikke entydige. Videre bygget de fleste inkluderte studiene på data fra våren og sommeren 2020, og vi vet dermed lite om langtidskonsekvenser av covid-19-pandemien på barn og unges liv og psykiske helse. Derfor er det behov for oppsummeringer av studier med lenger oppfølgingstid, med hensyn til både skole, psykisk helse, forhold i hjemmet og bruk av hjelpetjenester som barnevern og behandling i psykisk helsevern. Dette er viktig for å utdype nåværende resultater, og for å måle og forstå konsekvenser av pandemien og tiltakene på lengre sikt.

---

² Trafikklysmodellen var noe ulik for de ulike skolenivåene og barnehage, men felles var at grønt nivå innebar tilnærmet vanlig drift, men med noen smittevernstiltak (syke må holde seg hjemme, god hygiene og kontaktreducerende tiltak primært for ansatte), gult nivå innebar i tillegg krav til f.eks. organisering av en klasse/barnegruppe som én kohort), mens rødt nivå innebar mindre kohorter og f.eks. alternering av hvilken kohort som skal være på skolen.

Mål og problemstilling

Problemstillingen i denne hurtigoversikten er: Hva er konsekvensene av covid-19-pandemien for barn og unges liv og psykiske helse? Oversikten er en oppdatering av to tidligere hurtigoversikter med samme problemstilling.

Denne kortrapporten er en forkortet utgave; den fullstendige rapporten er tilgjengelig på Folkehelseinstituttets hjemmeside (<https://www.fhi.no/publ/2023/konsekvenser-av-covid-19-pandemien-for-barn-og-unges-liv-og-psykiske-helse/>).

Metode

En hurtigoversikt er en kunnskapsoppsummering (litteraturoversikt) over et klart definert forskningsspørsmål. Prosessen består av følgende trinn: å identifisere forskningsspørsmålet, bestemme inklusjons- og eksklusjonskriterier, søke etter litteratur, velge ut publikasjoner, sortere de studiene som møter inklusjonskriteriene, trekke ut data og sammenstille data. Resultatet av en hurtigoversikt er en beskrivelse av studiene og resultatene fra alle inkluderte studier, eventuelt med vurdering av studienes metodiske kvalitet. En ytterligere fordel er at oppsummeringen kan utføres og leveres i løpet av relativt kort tid. For nettopp å kunne balansere ønsket om å følge strenge forskningsmetodiske krav med behovet for leveranse til rett tid er imidlertid en begrensning ved en hurtigoversikt at vi forenkler deler av prosessen, f.eks. mengden data som hentes ut av studiene, grundigheten i sammenstillingen av resultatene eller vurdering av overordnet tillit til resultatene. Dette betyr at resultatene derfor kan være mindre pålitelige sammenlignet med en full systematisk oversikt.

For en detaljert beskrivelse av våre metoder og arbeidsform henviser vi til vår metodebok «Slik oppsummerer vi forskning» som finnes på FHIs nettsider (Område for helse-tjenester i Folkehelseinstituttet, 2022). Videre beskrivelse av metode under gjelder primært den tredje hurtigoversikten, men det samsvarer i svært stor grad med metodene for de to første hurtigoversiktene.

Inklusjonskriterier

Vi hadde følgende kriterier for inklusjon av studier:

- Populasjon: Barn og unge under 25 år (ikke studenter) og deres familier
- Eksponering: Covid-19-pandemien
- Sammenligning: et tidspunkt før pandemien eller minimum ett annet tidspunkt under pandemien (kun longitudinelle studier)
- Utfall: vold og overgrep, familieforhold, psykisk helse, bruk av helsetjenester, sosiale relasjoner og læring, skole og barnehage
- Studiedesign: Longitudinelle, flermetodiske og kvalitative studier (I første oversikt inkluderte vi også tverrsnittstudier)
- Land: OECD-land
- Språk: engelsk, norsk, dansk og svensk
- Publisert mars 2021- juli 2022

Vi ekskluderte studier som kun hadde fokus på foreldres eget stress (arbeid mm.) eller læreres eget stress (organisering, kompetanse mm.) samt studier av som kun inkluderte barn eller unge med somatiske sykdommer.

Litteratursøk og utvelging av studier

En bibliotekar utarbeidet en søkestrategi i samarbeid med prosjektgruppen og utførte søkene. Søket ble avsluttet juli 2022 og omfattet søk i vitenskapelige databaser, Ope-

nAlex samt bl.a. nordiske vitenarkiver og Google. Prosjektmedarbeiderne gjorde uavhengige vurderinger av titler og sammendrag, og vi brukte maskinlæringsfunksjoner for å utføre en mer effektiv vurdering. Deretter vurderte vi mulige relevante fulltekster for endelig inklusjon.

Innstramming av inklusjonskriterier

På grunn av den store mengden studier bestemte vi i samråd med oppdragsgiver Bufdir å begrense til nordiske studier, med unntak av temaet vold og overgrep der studiene fra Norden var svært få.

Vurdering av intern validitet

Vi vurderte risiko for systematiske skjevheter eller metodiske begrensninger i de inkluderte studiene med verktøy som var relevante for hvert enkelt studiedesign. Hver studie er vurdert av én forsker, deretter sjekket av en annen forsker. (I første oversikt vurderte vi ikke risiko for systematiske skjevheter.)

Dataauthenting, sortering og sammenstilling

Vi sorterte de inkluderte studiene etter temaområde. Én medarbeider hentet ut data fra de inkluderte studiene; en annen kontrollerte dataene opp mot publikasjonen. Vi hentet ut følgende data fra de inkluderte studiene: Publikasjonsår, land, studiedesign, antall deltagere, aldersgruppe på deltagere, målte utfall, problemstilling og resultater. Eventuelle uenigheter ble gjennomgått og løst ved diskusjon. Etersom dette er en hurtigoversikt, oppsummerte vi resultatene narrativt og noe forenklet når det gjelder både detaljer og integrering av resultater.

Resultater

Databasesøkene og grå litteratursøk i den tredje hurtigoversikten ga 13 016 referanser etter fjerning av dubletter og etter bruk av en maskinlæringsfunksjon. Vi vurderte 219 publikasjoner i fulltekst, hvorav vi ekskluderte 130. Totalt inkluderte vi 87 studier fordelt på 89 publikasjoner (se tabell 1). Videre i denne kortrapporten ser vi resultatene i denne hurtigoversikten i sammenheng med resultatene fra de to første hurtigoversiktene, totalt 265 publikasjoner. Alle studier og resultater er beskrevet i mer detalj i hver av de tre hurtigoversiktene (Nøkleby, Berg, et al., 2021; Nøkleby et al., 2023; Nøkleby, Borge, et al., 2021).

Tabell 1: Antall studier funnet ved litteratursøk i alle tre hurtigoversikter

Tematiske områder	Første hurtig-oversikt	Andre hurtig-oversikt	Tredje hurtig-oversikt	Totalt
Vold og overgrep	11	13	39	63
Familieforhold	18	11	5	34
Psykisk helse	47	20 (22*)	19 (21*)	86 (90*)
Bruk av hjelpetjenester og helsetjenester	3	8	4	15
Sosial helse og sosiale relasjoner	20	0	5	25
Læring, skole og barnehage	13	11	15	39

* antall publikasjoner

Nedenfor sammenfatter og presenterer vi resultatene for hvert av de seks temaområde separat. For hvert temaområde gir vi først en kort beskrivelse av karakteristika ved de inkluderte studiene i de tre hurtigoversiktene. Deretter oppsummeres resultatene fra studiene presentert etter undertema. I en hurtigoversikt er ikke alle detaljer om en studie hentet ut, i tråd med den forenklete og raskere prosessen. Vi har i liten grad vektlagt våre vurderinger av intern validitet i presentasjon av resultatene.

Tema Vold og overgrep

Beskrivelse av studiene i de tre hurtigoversiktene

I denne og de to foregående oversiktene (Nøkleby, Berg, et al., 2021; Nøkleby, Borge, et al., 2021) har vi til sammen inkludert 63 studier om vold og overgrep. Kun ti av studiene var fra nordiske land (åtte studier fra Norge og to fra Sverige), hvor alle ble inkludert i denne hurtigoversikten. De aller fleste studiene var fra USA (n=35). Videre var det to studier hver fra Canada, Irland, Nederland og Storbritannia, mens det var én studie fra hvert av følgende land: Australia, Chile, Frankrike, Italia, Korea, Mexico, Polen, Portugal, Spania og Tyskland. Kun 12 av de inkluderte studiene hadde siste datainnsamling i 2021. De øvrige 51 hadde siste datainnsamlingstidspunkt i løpet av 2020.

I flertallet av studiene (n=39) var utvalget barn og unge opp til 18 år, mens to inkluderte unge voksne opp til henholdsvis 21 og 29 år. I tre av studiene var deltagerne familier eller mødre med barn, mens voksne og ansatte som arbeidet med voldsutsatte familier var deltagere i 13 studier. I seks studier var det uklart hvem som var deltagere.

Av de 63 studiene var 48 studier tverrsnittserier basert på registerdata. Tre studier - alle fra andre hurtigoversikt - var tverrsnittstudier, sju var kvalitative studier, fire var flermetodiske studier og en var longitudinell.

I den første hurtigoversikten ble det ikke gjort noen vurdering av risiko for systematiske skjevheter, mens blant studiene som ble inkludert i den andre hurtigoversikten vurderte vi til flertallet å ha høy risiko for systematiske skjevheter (bl.a. pga. uklarheter eller mangler ved de statistiske analysene). I den foreliggende tredje hurtigoversikten ble de fleste registerstudiene vurdert til å ha høy intern validitet.

I de to foregående hurtigoversiktene var vold og overgrep inkludert som en del av undertemaet familieforhold. I denne foreliggende hurtigoversikten er det generelt flere studier som sier noe om omfanget av vold. Dette gir samlet et langt større datatilfang og sikrere kunnskap om hvordan covid-19-pandemien og tiltakene medførte endringer i vold og overgrep mot barn og unge, særlig i tidlige faser av pandemien, ettersom det fortsatt er få studier med tall fra 2021. På tvers av de tre hurtigoversiktene har vi første og fremst identifisert studier som sier noe om omfanget av skader, anmeldelser og rapportering av eller mistanke om vold, overgrep og mishandling av barn og unge.

Resultater fra alle tre hurtigoversiktene om temaet Vold og overgrep

Nordiske studier

Studien til Augusti og kolleger (2022) viste at det var en økning i seksuelle overgrep mot jenter fra en voksen eller en jevnaldrende under pandemien. Guttene viste en nedgang i utsatthet for alle typer vold under pandemiåret (våren 2020 til våren 2021) sammenlignet med hva som var rapportert året før pandemien. Ungdommer i Oslo-området meldte om signifikant færre seksuelle overgrep fra jevnaldrende under pandemiåret sammenlignet med resten av landet, noe som kan tyde på at sosial distansering

kan ha vært en beskyttende faktor. Ellers var tall for vold og seksuelle overgrep stabile over de to tidsperiodene. Risikofaktorer for vold og seksuelle overgrep, som svekket sosioøkonomisk status og foreldre med problemer med psykisk helse, rusmiddelbruk eller kriminalitet, ble forsterket under pandemien (Augusti et al., 2022).

Innrapportert partnervold økte med 54 prosent i Trøndelag under nedstengningsperioden i Norge (Neset et al., 2021). Funnene i studien indikerte en overrepresentasjon av voldsutøvere som var immigranter, før og under nedstenging. Ofre for vold i nære relasjoner med immigrantbakgrunn var også overrepresentert før nedstengingen, men denne andelen sank i nedstengningsperioden. Det var høyere andel kvinnelige voldsutøvere og mannlige ofre innrapportert til politiet under nedstengingen, sammenlignet med før pandemien. Under nedstengningsperioden hadde en høyere andel utøvere en historie med problemer med intime/nære relasjoner. Antallet anmeldte saker om partnervold økte drastisk under nedstengingen under covid-19.

Bergmann og kolleger (2022) rapporterte at majoriteten av kriesesenterlederne så en reduksjon i antallet etterspørslers under nedstengingen, mens omfanget gikk tilbake til normalen da de strengeste smittevernstiltakene ble opphevet. De ansatte uttrykte bekymring for nedgangen i etterspørsel under nedstengingen og for livskvaliteten til enkelte grupper, slik som voldsofre med etnisk minoritetsbakgrunn, barn og voldsofre med andre utfordringer. En tredjedel av sentrene hadde observert tilfeller hvor viruset og/eller smittevernstiltak ble brukt av voldsutøver som en del av volden eller strategi for negativ sosial kontroll. Hansson og Petersson (2021) så på tilsvarende forhold i Sverige. I intervjuene sa de ansatte at mishandlede kvinner i pandemitider kan stå i fare for å miste muligheter til å skape relasjoner og fellesskap med samfunnet, og få beskyttelse mot vold og overgrep som kriesesentre for kvinner vanligvis tilbyr, og at steder utenfor hjemmet som vanligvis er trygge steder og pusterom, forsvinner. Også hjemmesituasjonen ble endret under pandemien, og flere tok kontakt av den grunn. Flere av de ansatte uttrykte at de som allerede var sårbare før pandemien ble enda mer sårbare, og at det gjerne var disse som ble rammet hardest av pandemien. I barnevernet sa de ansatte som Krane og kolleger (2021) intervjuet, at det ble en prioritering av akutte saker og en reduksjon i kontakten med barn og familier. Stab i barnevernet var bekymret for om risikoutsatte barn fikk hjelpen de har krav på.

Sårbare familier og tidligere erfaringer med vold

En amerikansk studie (Barboza et al., 2020) fra første hurtigoversikt viste tilsvarende tendenser. I områder som hadde høy forekomst av barnemishandling også før pandemien, og var preget av arbeidsløshet, mer skolefravær, dårligere boligstandard og høyere fattigdom, var det en økning i antall innrapporterte mishandlingsaker. I boområder med allerede lave frekvenser av mishandling, var det en nedgang i anmeldelser.

Tilsvarende tendenser ble avdekket i andre hurtigoversikt hvor tre studier (Brown et al., 2020; Craig et al., 2020; Lawson et al., 2020) fra USA og Canada pekte på faktorer relatert til risiko for barnemishandling. Blant de identifiserte faktorene hos foreldrene var det å motta økonomisk støtte, foreldrestress (f.eks. knyttet til følelsen av å ikke ha kontroll over covid-19 situasjonen), arbeidsledighet, depresjon og tidligere utøvelse av mishandling faktorer for økt risiko for barnemishandling. Ikke bare arbeidsledighet var

assosiert med økt risiko for vold og overgrep mot barn og unge, men også ansettelsesendringer, eller tap av jobb, og redusert inntekt. Også det å bo i områder med høyere arbeidsledighet, eller lav sosioøkonomisk status, samt fattigdom var assosierte faktorer. Når det gjaldt barna var jenter og ikke-binære personer noe mer utsatt for mishandling enn gutter. Studier som rapporterte om kjønnsforskjeller, fant blant annet at det var større nedgang i antall innrapporteringer av vold mot jenter til sosialtjenesten. Blant beskyttende faktorer var foreldrestøtte og følelse av kontroll, samt evnen til å se saker annerledes, f.eks. ved tap av jobb ('reframing').

En studie (Abramovich et al., 2022) viste at LHBTQ+ ungdommer som hadde opplevd ulike former for familievold i livene sine, opplevde at dette ble forverret av pandemien. I tillegg til økt vold under pandemien opplevde ungdommene bekymringer knyttet til identitetsbasert avvising fra foreldrene.

Ansatte i barnevernet rapporterte at sosial isolasjon under pandemien særlig var utfordrende for barn som opplevde eller var vitne til vold i hjemmet, ettersom de mistet tilgangen til støttende og trygge arenaer utenfor hjemmet, som ellers i stor grad skjermet de for volden i hjemmet (Risser et al., 2022). Skolenedstenging og fjernundervisning skapte økt stress hos barn som opplevde vold i hjemmet ettersom skolen normalt utgjorde et viktig pusterom og en mulighet for støtte fra skolens ansatte. Pandemirestriksjonene ble av mange voldelige foreldre brukt til å styre barnevernet, barnet og den andre forelderen når det gjaldt omfang av samvær eller rutiner for besøk.

Alvorlighetsgrad

En studie (Metcalf et al., 2022) fra USA påpekte at selv om det var nedgang i innrapportering av saker om mulig mishandling av barn til sosialtjenesten, så var andelen barn som ble henvist til medisinske undersøkelser ved et senter for vurdering av barnemishandling høyere i 2020 sammenlignet med 2019. Forskerne mener dette kan tyde på økt alvorlighet og omfang av skader (Metcalf et al., 2022). Også en annen studie fra Nederland (van Gelder et al., 2021) påpekte at volden så ut til å ha høyere alvorlighetsgrad under pandemien. En annen studie (Chaiyachati et al., 2022) observerte at antallet mindre alvorlige hendelser som ble identifisert på akuttmottak gikk ned, mens mer alvorlige hendelser ikke ble redusert.

Underrapportering og utfordringer i å oppdage vold og overgrep under pandemien

I de ikke-nordiske registerstudiene (Barboza et al., 2020; Baron et al., 2020; L. Bullinger et al., 2020; Lindsey Bullinger et al., 2020; Garstang et al., 2020; McLay, 2021; Tierolf et al., 2020; Whaling et al., 2020; Whelan et al., 2021) i første og andre hurtigoversikt rapporterte alle om nedgang i innrapporterte mishandlingssaker og innrapportering av vold mot barn og unge i pandemiens tidlige faser (fram mot juli 2020). Det var også nedgang i antall barn og unge som kom til akuttmottak etter covid-19 utbruddet/i pandemiens tidlige fase (Cheek et al., 2020).

I flere av de ikke-nordiske studiene i tredje hurtigoversikt registrerte man en tilsvarende nedgang i registrerte, identifiserte eller anmeldte tilfeller av vold og overgrep mot barn og unge (Amick et al., 2022; Caron et al., 2022; Clarke et al., 2022; Collings et

al., 2022; Holland et al., 2021; Maassel et al., 2021; Nguyen, 2021). Dette ble også registrert i kriminalstatistikken (Donnelly et al., 2022; Hartwell et al., 2022). Det var også en betydelig nedgang i antall henvendelser til hjelpetelefoner, barnevernsundersøkelser, overføringer til fosterhjem og fosterhjemsutflyttinger (Nguyen, 2022). Når alle skolenes åpnet for fysisk undervisning igjen i november 2020, fortsatte det å være en nedgang på alle områdene (Nguyen, 2022).

Forfatterne i flere av studiene beskrevet over, påpekte imidlertid at disse resultatene trolig skyldes underrapportering og ikke faktisk nedgang i vold og overgrep (Chaiyachati et al., 2022; Hartwell et al., 2022; Metcalf et al., 2022; Nguyen, 2022; van Gelder et al., 2021). Pandemien påvirket trolig om barn med påførte skader kom på sykehus eller ikke (Collings et al., 2022). En underrapportering kan trolig skyldes en underregistrering av voldssaker, på grunn av manglende overvåkning og økende isolasjon (Hartwell et al., 2022). For eksempel har saker med fysiske og seksuelle overgrep blitt oversett siden ofrene ikke hadde blitt observert av lærere på samme måte og at skader har vært leget innen barna har møtt noen utenfor familien (Bullinger, Boy, Feely, et al., 2021). Dette gjelder også barnevernet hvor studier (Bell et al., 2022; Brown et al., 2021; Lupariello et al., 2022) viste at det var færre bekymringsmeldinger til barnevernet under nedstengingen i 2020, men at kompleksiteten i sakene økte signifikant i 2020 (Bell et al., 2022). Det understrekes at man ikke kan utelukke at nedgangen skyldtes negativ innvirkning av pandemien på barnevernssystemet, altså manglende evne eller kapasitet til å fange opp og/eller håndtere saker om mishandling og omsorgssvikt av barn (Lupariello et al., 2022).

Omfang av vold

Studier i tredje hurtigoversikt viste (Bullinger, Boy, Feely, et al., 2021; Bullinger, Boy, Messner, et al., 2021; Dzwonnik et al., 2022; Ribeiro et al., 2022; Sharma et al., 2021) at det var en økning under pandemien i innrapportering av flere former for vold, slik som overgrep eller omsorgssvikt mot barn og unge eller vold i nære relasjoner. Bullinger og kolleger (2021) fant at flere foreldre ikke fulgte opp egne barn tilstrekkelig, hverken materielt eller med tanke på tilsyn, relatert til mer tid i hjemmet. I studien til Amick og kolleger (2022) ble det påpekt at det var en økning når det gjaldt omsorgssvikt.

I en studie (Collings et al., 2022) fra USA ble det under nedstengingen registrert en nedgang i pasienter med påført traume, mens trenden deretter steg til over det forventede nivået. Sammenligningen var registreringer i årene 2016-2019. Barn og unge som ble påført traumer under nedstengingen var i større grad (enn barn og unge i de tidligere registreringene) over fem år, hadde minoritetsbakgrunn og fra familier med færre økonomiske ressurser. En annen studie (Gillory et al., 2022) fra USA observerte at nedgangen i innleggelses og vurderinger av mulige overgrep mot barn tidlig i pandemien. Denne nedgangen som ble observert tidlig i pandemien ble ikke opprettholdt under påfølgende nedstengnings- eller gjenåpningsperioder senere i pandemien.

Lewit (2022) fant at det samlede tallet for påførte skader (*non-accidental trauma*) på barn under 18 år ikke økte under pandemien sammenlignet med tiden før pandemien. Det var imidlertid store variasjoner mellom ulike grupper. Det var f.eks. økt andel av

afro-amerikanske barn og unge som ble påført skader, og det ble rapportert om økning i påførte skader for barn over tre år under pandemien.

På tvers

På tvers av de tre hurtigoversiktene er det flere lignende funn som tyder på at nedgangen som ble observert i starten av pandemien ikke skyldes faktisk lavere forekomst av vold og overgrep, men en nedgang i oppdagelse og rapportering. Flere av studiene i denne hurtigoversikten viser en økning i omfanget av familievold og vold mot barn og unge under pandemien, og at volden hadde høyere alvorlighetsgrad enn før pandemien. Noen av studiene i denne hurtigoversikten viser blant annet at antall besøk på akuttmottak med alvorlige skader ble opprettholdt, samtidig som det var en nedgang i identifiserte og rapporterte saker med mindre alvorlige skader.

Funnene tyder på at samfunnsnedstengningen fikk betydning for barn som var utsatt for vold i hjemmet. Det var færre arenaer til å oppdage, og varsle om, vold og overgrep mot barn ved at barna i mindre grad traff ansatte i skoler og barnehager, slektninger og helsepersonell, som gjerne er de som melder ifra ved mistanke om vold og overgrep. Studier på tvers av de tre hurtigoversiktene indikerte også at det var vanskeligere for medlemmer i familien å si ifra om vold under nedstengingen. Pandemirestriksjoner og frykt for smitte ble hos noen voldsutøvende foreldre brukt som voldsmiddel, til å utøve negativ sosial kontroll eller som pressmiddel for å hindre samvær.

Tema Familieforhold

Beskrivelse av studiene i de tre hurtigoversiktene

Til sammen har vi i de tre hurtigoversiktene inkludert 34 studier om familieforhold. Av disse var ti studier fra Norden. I første og andre hurtigoversikt ble også studier om familieforhold fra land utenfor Norden inkludert. Flertallet av disse studiene var fra USA. I første hurtigoversikt var det 18 studier om familieforhold: 11 tverrsnittstudier (tverrsnittstudier ble ikke inkludert i de to siste hurtigoversiktene), tre flermetodiske studier, to kvalitative studier og to longitudinelle studier. I andre hurtigoversikt var det 11 studier om familieforhold, ni longitudinelle studier og to kvalitative studier. I tredje hurtigoversikt inkluderte vi fem studier om familieforhold fra Norden, tre longitudinelle studier og to kvalitative studier.

Majoriteten av de nordiske studiene om familieforhold var fra Norge. Det var ingen studier fra Finland eller Island om familieforhold som samsvarte med inklusjonskriteriene som gjaldt for hver av hurtigoversiktene.

Tidspunkt for datainnsamling

I første hurtigoversikt hadde 17 av 18 studier siste tidspunkt for datainnsamling i perioden mars-mai 2020, og én studie i august 2020. I andre hurtigoversikt hadde ti av elleve studier siste datainnsamling på et tidspunkt mellom mars og juni/juli 2020 og én studie siste tidspunkt for datainnsamling høsten 2020. I denne hurtigoversikten hadde

fire av fem studier siste datainnsamling i mai-juni 2020, mens én studie hadde siste datainnsamling i mars 2021. Sett på tvers av hurtigoversiktene undersøker studiene hovedsakelig familieforhold i begynnelsen av pandemien.

Flertallet av studiene som undersøkte endring i familieforhold gjorde dette ved å sammenligne ett eller flere tidspunkt før pandemien med et tidspunkt under første nedstenging våren 2020. Noen få studier undersøkte endring fra nedstengingen mars/april, en tid preget av klare smittevernrestriksjoner, med et tidspunkt våren/sommeren 2020, etter at enkelte eller flere av restriksjonene ble opphevet.

Metodisk kvalitet

I den første hurtigoversikten vurderte vi ikke studienes interne validitet. I den andre hurtigoversikten var det stor variasjon i intern validitet. Flertallet av studiene om familieforhold hadde høy intern validitet, mens studiene om foreldreskap hadde lav eller uklar intern validitet. I denne hurtigoversikten hadde kun én studie høy intern validitet, mens de resterende hadde middels/lav eller lav.

Resultater fra alle tre hurtigoversiktene om temaet Familieforhold

Familieforhold (familiefungering, foreldre-barn relasjonen, krangling i familien)

I første hurtigoversikt var det flere funn i studier fra USA som tydet på at det var en sammenheng mellom covid-19-relaterte stressfaktorer og konflikter ('discord') mellom både foreldre og innad i familien. Konflikten innad i familien økte gjerne jo flere covid-19-relaterte stressfaktorer de opplevde (Daks et al., 2020). Det ble også funnet en sammenheng mellom covid-19-relaterte stressfaktorer og økning i negativ foreldreatferd (aggressivitet, inkonsekvens), som igjen var en risikofaktor for psykisk stress ('distress') hos både foreldre og barn. I en studie fra Spania (Romero et al., 2020) rapporterte flertallet av foreldre (n=1223) at barna ikke viste betydelige endringer i atferden etter nedstengingen. Hvorvidt barna tilpasset seg endringene nedstengingen medførte, hadde sammenheng med foreldrenes stressnivå og følelsesmessige respons til pandemien, og med deres bekymring og foreldrepraksis. Den eneste studien fra Norge og Norden som tok for seg familieforhold (Bakken et al., 2020) i den første hurtigoversikten var en tverrsnittstudie som samlet informasjon fra >12 000 ungdommer i alderen 13-18 år. Blant annet rapporterte et flertall av ungdommene at de brukte mer tid enn vanlig på å gjøre hyggelige ting sammen med familien, mens ¼ av utvalget også rapporterte om mer krangling i familien.

I andre hurtigoversikt var ikke familiers opplevelse av hvordan pandemien og da hovedsakelig hvordan nedstengingen påvirket familieforholdet, entydige negative. I noen studier opplevde mange familier en liten, positiv effekt på familielivet (mer nærhet og kvalitetstid, bedre konflikthåndtering, bedre kommunikasjon, mindre stress i hverdagen) (Hirani et al., 2021), mens i en annen studie opplevde barn en negativ effekt på familielivet (økt konfliktnivå, mindre nærhet, økt byrde og press, flere bekymringer) uten at det gjenspeilet seg i foreldrenes rapporteringer (Hussong et al., 2020). For noen barn var ustabilitet i familien under pandemien knyttet til flere emosjonelle/kognitive vansker og flere bekymringer sammenlignet med før pandemien (Larsen et al., 2020).

Foreldreskap

Funnene om foreldreskap i første hurtigoversikt tydet på at det var en sammenheng mellom foreldreskap (stresshåndtering, følelsesregulering hos foreldre) og reaksjoner hos barnet. Flere studier i hurtigoversikten fant en sammenheng mellom stress hos foreldre og barnas negative opplevelser av pandemien. Mer stress hos foreldre ble sett i sammenheng med mer symptomer på stress (nervøsitet, aggresjon, separasjonsfrykt) (Shorer & Leibovich, 2020), dårligere følelsesregulering (Spinelli et al., 2020) og økning i internaliserende og eksteraliserende vansker hos barnet (Whittle et al., 2020). Foreldre som rapporterte om høyere symptomtrykk på angst og depresjon rapporterte om flere vansker (stress m.m.) hos sine barn (Russell et al., 2020; Whittle et al., 2020). Videre ble det funnet en sammenheng mellom foreldres følelsesregulering og risiko for stress hos barnet. Desto bedre foreldrenes følelsesregulering var, jo lavere risiko for stressreaksjoner hos barnet (Shorer & Leibovich, 2020).

I andre og tredje hurtigoversikt viste flere studier at selv om det blant foreldre var flere som rapporterte om mere negative følelser under pandemien, så var det ikke noen forskjell i rapportering av negative følelser hos barna (basert på rapporteringer både fra foreldrene og barna selv) sammenlignet med tiden før pandemien (Janssen et al., 2020). I andre og tredje hurtigoversikt var det studier som fant sammenheng mellom færre symptomer på depresjon og sinne mot barna hos foreldre og mindre foreldrestress tre måneder ut i pandemien sammenlignet med i starten mars 2020 (Johnson et al., 2021).

Sårbare familier

Sett på tvers av de tre hurtigoversiktene var det få studier om familieforhold som inkluderer sårbare barn og unge, eller familier med barn med særskilte behov, og som har behov for tettere oppfølging av skole-, helse- og sosialtjenester. De tre studiene som sier noe om dette finner at sårbare barn og unge kan ha behov for annen oppfølging når tjenester de vanligvis har tilgang på i hverdagen blir utilgjengelige. I første hurtigoversikt var det én studie om familieforhold som inkluderte barn med særskilte behov (Neece et al., 2020). Neece og kolleger intervjuet 77 foreldre med småbarn 0-5 år i USA som hadde særskilte behov. De uttalte at det var noen positive aspekter ved pandemien, fremfor alt å være sammen som en familie. Den største utfordringen var å være hjemme og ta seg av barna samtidig som viktige tjenester ikke lenger var tilgjengelige, og de uttrykte bekymring rundt langtidskonsekvensene av covid-19 på barnas utvikling, utdanning og sosiale læringsmuligheter. I studier der barna utviste internaliserende eller eksteraliserende vansker oppga noen barn og deres foreldre at barna viste symptomer på nervøsitet og økning i eksteraliserende problemer under pandemien.

I andre hurtigoversikt var det ingen studier som inkluderte familier med sårbare barn og unge. Men, i én studie (Raw et al., 2021) som undersøkte bl.a. endring i barns psykiske helse under første nedstengning, inkluderte de familier der noen av barna hadde utfordringer, f.eks. eksteraliserende og internaliserende vansker. Forskerne fant et noe forhøyet symptomtrykk hos barna under nedstengingen. Barn med forhøyede symptomer hadde økt sannsynlighet for å ha foreldre med høyere nivåer av psykisk stress, oppleve flere konflikter med foreldre, være yngre barn og ha opplevd negative livshendelser relatert til covid-19 pandemien.

I denne hurtigoversikten var det to studier som undersøkte forhold i familier med barn som har særskilte behov eller som lever i en familie med særskilte utfordringer. Studien til Backer-Grøndahl og kolleger (2022) fra Norge fant at blant flertallet foreldre til barn som hadde vist internaliserende vansker (også noen atferdsproblemer og samspillsvansker), oppga de at barna hadde en god periode under nedstengingen. De var mindre engstelige, mindre utagerende og i godt humør. Blant barna som hadde det bedre under nedstengingen var de som slet med sykdomsangst, separasjonsangst og skolevegring før pandemien. I den kvalitative studien til Johansson (2021) fra Sverige fant de at for mange barn og unge som var pårørende og omsorgspersoner, hadde pandemien flere negative betydninger, og at dette var en målgruppe som ble mer usynlig og vanskeligere å nå i denne perioden. Særlig ble økt omsorgsbyrde, manglende støtte for barna og sterkt begrenset sosialt nettverk trukket frem. De gruppene som ble trukket frem som særlig sårbare pga. pandemiens restriksjoner var barn til foreldre med rusmisbruk/psykiske lidelser, barn til svært syke foreldre på sykehus, barn i sorg og unge i videregående skole.

Samlet sett tyder de tre hurtigoversiktene om familieforhold på at foreldre og barn overordnet klarte seg bra under nedstengingen og i første fase av pandemien. Det var imidlertid variasjoner i funnene mellom familier som deltok. Generelt rapporterte foreldre og barn at de klarte å tilpasse seg pandemirelaterte restriksjoner på en god måte. Noen familier rapporterte om flere utfordringer enn andre, og barn som ble negativt påvirket av pandemien. Blant annet gjelder dette familier der foreldre hadde høyere stress som følge av f.eks. økonomisk usikkerhet og dårligere evne til å håndtere stress. Familier med høyere sosioøkonomisk status opplevde oftere flere positive livshendelser og rapporterte om mindre stress og vurderte økt tid i hjemmet som familie mer positivt under nedstenging (Hussong et al., 2020). Lavere sosioøkonomisk status var oftere knyttet til større økonomisk usikkerhet, flere bekymringer og mer psykisk stress hos foreldre, noe som påvirket barna negativt (Carroll et al., 2020; Moya et al., 2020).

I første og andre hurtigoversikt er overførbarheten av funnene i mange studier til en norsk kontekst noe usikker. Særlig gjelder dette mange av studiene utført i USA. Videre er det for få studier og begrenset med data til å kunne I) si noe om utviklingen ut over i pandemien hvor familieforhold ses i sammenheng med omfanget av pandemirestriksjonene, II) se likheter og forskjeller i familieforhold mellom de nordiske landene. Det er fortsatt behov for studier som kan si noe om endring i familieforhold ut over første gjenåpning sommeren 2020.

Tema Psykisk helse

Beskrivelse av studiene i de tre hurtigoversiktene

Til sammen har vi i de tre hurtigoversiktene inkludert 86 studier (90 publikasjoner) fra primo 2020 til ultimo juni 2022 om barn og unges psykiske helse under pandemien. Vi har valgt å sammenlikne funnene fra de longitudinelle (n=53), kvalitative (n=5) og fler-

metodiske (n=3) studiene på tvers, mens resultater fra ikke-nordiske tverrsnittundersøkelser inkludert i den første hurtigoversikten ikke blir diskutert videre her, grunnet de metodiske begrensningene dette innebærer.

Studiedesign

Resultatene viste at psykisk helse i den generelle barne- og ungdomspopulasjonen har vært studert med longitudinelle design i alle de nordiske landene under pandemien. I de to første hurtigoversiktene fant vi kun syv nordiske studier på dette temaet, mens det nå er tilkommet 21 publikasjoner. Det var kun to registerstudier om psykisk helse hos barn og unge fra Norden fra hele denne perioden, mens vi fant tre kvalitative og tre flermetodiske studier fra pandemien, hvorav tre er inkludert i denne hurtigoversikten. En betydelig styrke i flere av de inkluderte studiene i denne hurtigoversikten sammenliknet med de inkludert i de to forrige hurtigoversiktene, er at mer avanserte analyser ble benyttet for å undersøke sammenhenger. For eksempel hadde flere studier (f.eks. (Folkhälsomyndigheten, 2022; Hafstad et al., 2022; Myhr et al., 2021; Thorisdottir et al., 2021)) undersøkt om de observerte endringene i psykisk helse viker fra en allerede eksisterende trend over tid observert før pandemien. Eksempler på dette er økning i symptomer på depresjon eller kjønnsforskjeller sett for ulike utfall.

Intern validitet

Samlet sett har dokumentasjonsgrunnlaget blitt betydelig sterkere i 2022 både med tanke på overførbarhet til norske forhold, flere studier med større utvalg, flere studier med høyere intern validitet og at det gir et bedre bilde på betydningen av pandemiltakene på barn og unges psykiske helse over lengre tid (lengre oppfølgingstid), sammenliknet med datagrunnlaget i de to foregående hurtigoversiktene. Likevel vil vi understreke at publikasjonene i denne hurtigoversikten og i den første oppdateringen har stor variasjon med tanke på metodisk kvalitet (intern validitet) og at vi ikke vurderte intern validitet av studiene i den første hurtigoversikten.

Studiepopulasjon

Datagrunnlaget skiller seg fra de to tidligere hurtigoversiktene der en større andel av de ikke-nordiske studiene inkluderte yngre barn, mens det var få som inkluderte småbarn og barneskolebarn blant de nordiske studiene i denne hurtigoversikten. Populasjonene som ble studert i de nordiske studiene innebefatter heller ikke barn og unge med psykiske eller fysiske funksjonsnedsettelse, mens flere ikke-nordiske studier belyste betydninger på psykisk helse for disse gruppene under pandemien. Samlet sett er dokumentasjonen heterogen da studiene fordeler seg på mange ulike utfall innen psykisk helse og målt med til dels ulike metoder, ulike aldersgrupper, og med data innsamlet ved ulike tidspunkt under pandemien. Antallet totale deltagere har økt betraktelig fra første hurtigoversikt, hvor den samlede studiepopulasjonen besto av i overkant 53 000 personer. I hurtigoversikt to hadde antallet økt til 247 000, mens det totale antallet personer i studiene i denne hurtigoversikten er i overkant av 374 000. Det er hovedsakelig antallet enkeltstudier med relativt store studiepopulasjoner som har økt betraktelig siden første hurtigoversikt.

Resultater fra alle tre hurtigoversiktene om temaet Psykisk helse

Følelsesregulering og atferdsendringer

Det overordnede resultatbildet for følelsesregulering og atferdsendringer for småbarn (0-5 år) sammenfaller relativt godt i longitudinelle nordiske og ikke-nordiske studier (n=7) inkludert i de tre hurtigoversiktene. Fem studier med data fra nedstengningen våren 2020 sammenliknet med data før pandemien. Fire ikke-nordiske studier viste ingen eller svak endring i følelsesregulering og atferd. En liten dansk kohortstudie (Specht et al., 2021) fant høyere grad av hyperaktivitet og eksternerende atferd blant 3-5 åringer fra like før til under den første nedstengningen i 2020, men med gjennomsnittlig skåre som likevel var innenfor normalen. Én studie som ble presentert i den andre hurtigoversikten (Shum et al., 2021), hadde samlet inn data lengre inn i pandemien (mars 2021). Forskerne rapporterte økning i emosjonelle- og atferdsvansker blant britiske barn i alderen 4-10 år. Alle studiene var basert på foreldrerapportering. For barneskolebarn og tenåringer viste de longitudinelle nordiske (n=4) og ikke-nordiske (n=14) studiene i de tre hurtigoversiktene i all hovedsak ingen endringer i følelsesregulering og atferdsendringer fra før til under pandemien, også i de tre studiene som samlet inn data omtrent ett år inn i pandemien. Et par studier antydte til og med en liten reduksjon i eksternerende atferd.

Én kvalitativ studie fra den første hurtigoversikten (Asbury et al., 2020) undersøkte atferdsendringer blant britiske barn med lærevansker og funksjonsnedsettelse. Den fant at en del av barna hadde fått det vanskeligere, mens andre ikke opplevde endring eller hadde det bedre. Studien er ikke vurdert med tanke på intern validitet. Utover dette var det ingen kvalitative eller flermetodiske studier for dette temaet.

Symptomer på angst og depresjon

Det overordnede resultatbildet av symptomer på angst og depresjon hos barn og unge er basert på 14 nordiske og åtte ikke-nordiske longitudinelle studier inkludert i de tre hurtigoversiktene; fire studier fra første hurtigoversikt, seks ble inkludert i den første oppdateringen, mens tolv ble funnet i den siste gjennomgangen vår. I alt hadde ni studier også samlet data inn i 2021. De aller fleste studiene var basert på selvrapportering fra ungdom, og alle studiene bortsatt fra to inkluderte deltagere fra 11 år og oppover. Dokumentasjonsgrunnlaget bidrar dermed lite med kunnskap om barn under 10 år.

Blant de 14 studiene som undersøkte symptomer på angst, var det sprikende resultater, fra ingen endring i symptomer på angst til funn som indikerte betydelig økning av angstsymptomer. Økte symptomer på angst og depresjon var i noen studier (Burdzovic & Brunborg, 2021; Hafstad et al., 2020; Hawes, Szenczy, Klein, et al., 2021; Hawes, Szenczy, Olino, et al., 2021) assosiert med bekymring rundt covid-19-smitte. Én studie (Groot et al., 2022) fant at bosted uten tilgang på grøntarealer, i urbant/semiurbant hjem, alene eller i husholdning med større trangboddhet var assosiert med det å ha mer symptomer på angst.

De aller fleste tverrsnittserier og prospektive kohortstudier av høy eller lavere intern validitet, viste at symptomer på depresjon økte blant barn og ungdommer 6-18 år sammenliknet med før pandemien. Overordnet ser det ut til at studiene som samlet inn

data i 2021 rapporterte flere med symptomer på depresjon sammenliknet med studiene som samlet inn data tidligere i pandemien. Noen beskrev en beskjeden økning, andre fant en tydeligere økning i symptomer. Noen fant at økningen i symptomer på depresjon under pandemien antakelig kunne tilskrives en «pågående» trend over år basert på data samlet inn før pandemien, mens andre fant indikasjoner på at økningen gikk utover den forventede økningen og at den derfor kunne ha en direkte sammenheng med pandemien. Flere forfattere antydte en sammenheng mellom ensomhet og depresjon. Flere rapporterte at pandemirelaterte bekymringer var assosiert med depresjonssymptomer. Et par studier fant også en mulig sammenheng med lite tilgang på utendørsarealer, trangboddhet og/eller det å bo alene og høyere skåre for depresjon.

I kvalitative intervjuer som del av en flermetodisk studie (Folkhälsomyndigheten, 2022), kom det frem at svenske ungdommer som ikke gikk på skole eller var i jobb, var bekymret for hvordan pandemien rammet slektninger i land utenom Norden. Én kvalitativ studie fra Storbritannia inkludert i den første hurtigoversikten (Asbury et al., 2020), fant at barn og unge 6-18 år med lærevansker og funksjonsnedsettelse opplevde økte symptomer på angst. Ingen kvalitative studier belyste symptomer på angst og depresjon blant den generelle barne- og ungdomsbefolkningen under pandemien.

Livskvalitet og generell trivsel

To studier fra første hurtigoversikt (Rambøll Management, 2020; von Soest et al., 2020), fem i andre (Magson et al., 2021; Mastorci et al., 2021; Munasinghe et al., 2020; Ravens-Sieberer et al., 2021; Wunsch et al., 2021), samt åtte studier i den siste hurtigoversikten (Chen et al., 2021; Folkhälsomyndigheten, 2022; Groot et al., 2022; Haugseth & Smepllass, 2021; Lehmann et al., 2022; Martinsson et al., 2022; Myhr et al., 2021; Thorisdottir et al., 2021) undersøkte livskvalitet og trivsel hos barn og unge under pandemien, inkludert én kvalitativ og tre flermetodiske studier. Elleve av studiene var fra Norden. Kun to av studiene inkluderte også barn under 10 år, mens tre studier hadde flest unge voksne. Majoriteten av deltakerne var 11-19 år.

Samlet sett indikerte studiene, med få unntak, en reduksjon i livskvalitet og trivsel under pandemien i den generelle barne- og ungdomsbeholdningen sammenliknet med før pandemien. I den kvalitative delen av en flermetodisk studie (Haugseth & Smepllass, 2021) fikk forfatterne frem at norske og svenske ungdommer beskrev sine erfaringer med pandemien ganske likt, og de indikerte at reduksjon i trivsel virket å være knyttet opp mot savn etter sosialt fellesskap.

Rusmiddelbruk

Én longitudinell studie fra første hurtigoversikt (Grigoletto et al., 2020), to fra andre (Liebana-Presa et al., 2020; von Soest et al., 2021), samt fire longitudinelle (Hviid et al., 2022; Kuitunen, 2021; Thorisdottir et al., 2021; von Soest et al., 2022) og én flermetodisk studie (Folkhälsomyndigheten, 2022) fra denne hurtigoversikten belyste rusmiddelbruk blant barn og unge under pandemien. I alt fem Nordiske studier. Studiene fra de tre hurtigoversiktene brukte ulike måter for å kartlegge rusmiddelbruk. To registerstudier (Grigoletto et al., 2020; Kuitunen, 2021) innhentet data om akutt-innleggelse for alkoholforgiftning i sykehus. De øvrige var spørreundersøkelser som for det meste

brakte ikke validerte spørreskjema om rusmiddelbruk, men egne spørsmål som omfattet: hyppighet av alkoholbruk før og under nedstengningen, mengdeinntak («binge drinking») i løpet av de siste 30 dagene, nettdriking under nedstengningen, opplevd endring i alkoholvaner fra før til under nedstengningen, hvor ofte man siste året hadde følt seg beruset av alkohol, og én studie (von Soest et al., 2022) hadde også spørsmål om bruk av cannabis det siste året.

Bruk av alkohol blant ungdommer i fem studier indikerte lavere forbruk under pandemien, og færre unge rapporterte å ha vært overstadig beruset enn før pandemien. En dansk studie (Hviid et al., 2022) fant sammenheng mellom bosituasjon og hyppighet av alkoholbruk, der de som bodde med begge foreldre/foresatte drakk sjeldnere. De fant også at 14,3 % flere gutter enn jenter hadde drukket sammen med andre digitalt minst en gang i måneden etter nedstengningen. I en stor svensk undersøkelse (Folkhälsomyndigheten, 2022), gikk andelen ungdommer som selv rapporterte at de hadde et risikofylt alkoholforbruk ned fra 23 % i 2015 til 19 % i 2021. Reduksjonen i 2021 fulgte samme nedadgående trend som tidligere år og pandemien innebar derfor ikke noe avvik. To studier – en finsk studie (Kuitunen, 2021) fra denne hurtigoversikten og en italiensk studie fra første hurtigoversikt (Grigoletto et al., 2020) – fant at andelen som var ruspåvirket når de ble innlagt i sykehus gikk ned under nedstengningen, og opp når restriksjonene i samfunnet lettet. Cannabisbruk ble undersøkt i én studie (von Soest et al., 2022), og der svarte færre at de brukte dette under pandemien enn andelen før pandemien.

Andre psykiske utfall

I denne hurtigoversikten hentet vi også ut «andre utfall» på psykisk helse som var presentert. To studier, begge tverrsnittserier med lav intern validitet (Halldorsdottir et al., 2021; Zetterqvist et al., 2021), ble inkludert. Begge hadde siste datainnsamlingspunkt i 2021 og inkluderte henholdsvis 523 og 12 061 deltagere i alderen 16-17/18 år. Utfallene var selvrapportert forekomst av selvmordsforsøk og ikke-suicidal selvskading. Studien som spurte om selvmordsforsøk (Halldorsdottir et al., 2021), fant ikke økning blant 16-åringer under pandemien sammenliknet med forventede rater estimert fra en nasjonal befolkningsstudie foretatt i 2018. I de foregående hurtigoversiktene inkluderte ingen studier selvrapportering om selvmordstanker eller forsøk, mens ikke-nordiske registerstudier i den første og i den andre hurtigoversikten fant at forekomst av selvmord og selvmordsforsøk blant barn og unge som ble innlagt i helsetjenesten sprikte, fra økning til reduksjon. Kun to studier, én i denne (Zetterqvist et al., 2021) og én i den forrige hurtigoversikten (Ougrin et al., 2021), rapporterte på selvskading, og begge fant en økning. Den svenske studien (Zetterqvist et al., 2021) av 16-18 åringer ble foretatt gjennom skoler, og sammenliknet med tilsvarende undersøkelser i 2011 og 2014. Den andre undersøkte hvor mange som kom til psykiatrisk akuttmottak generelt og på grunn av selvskading ved 23 sykehus i ti land.

Kjønnsforskjeller

Fire studier i første hurtigoversikt, åtte i andre og 13 inkludert i denne hurtigoversikten gjennomførte stratifiserte analyser for kjønn, og majoriteten fant kjønnsforskjeller. Symptomer på depresjon var det hyppigst undersøkte utfallet med tanke på kjønnsfor-

skjeller (seks studier). Samlet sett så rapporterte studiene om større økning i symptomer på depresjon, angst og en større nedgang i helse relatert livskvalitet for jenter, mens det for gutter ble rapportert en større økning i å føle seg ensomme under pandemien. Dataene viste ingen kjønnsforskjeller relatert til selvmordsforsøk eller innleggelser for rusmiddelpåvirkning. Én studie indikerte at gutter oftere oppga å drikke på nett, en annen studie fant at gutter drakk alkohol både mer og oftere enn jenter, og én studie observert en svakere nedgang i rusmiddelbruk blant jenter enn gutter. En studie viste at bingedrikking, vaping (e-sigaretter) og cannabisbruk blant jenter gikk ned. I den andre hurtigoversikten fant vi også studier som indikerte at gutter i større grad hadde atferdsproblemer enn jenter, med noe økende problemer fra før til under pandemien for gutter, mens det var en svak nedgang for jenter.

Aldersforskjeller

For studiene som så på eventuelle aldersforskjeller har vi kun hentet data fra denne hurtigoversikten. Det var det sprikende resultatene: To fant at høyere alder var assosiert med større nedgang i helse relatert livskvalitet (Lehmann et al., 2022) og mer symptomer på depresjon og ensomhet (Myhr et al., 2021), mens en annen studie fant det motsatte; for alle utfall (unntatt cannabisbruk) var høyere alder assosiert med mindre negative estimerte effekter av pandemien, med de største aldersforskjellene observert for depressive symptomer, ensomhet og fremtidige livsforventninger (von Soest et al., 2022). Én studie fant ingen aldersforskjell i forekomst av berusede pasienter (Kuitunen, 2021). Én studie fant forverret trivsel og mer symptomer på depresjon på tvers av alle aldersgrupper (Thorisdottir et al., 2021), men de spesifiserte ikke om det var ulik grad av forverring for ulike aldre. Én studie (Hafstad et al., 2021) fant at når de kontrollerte for økt alder mellom målepunktene, var ikke sammenhengene lenger signifikante, hvilket kan indikere at endringen sannsynligvis kan tilskrives økning i alder mellom vurderingspunktene.

Tema Bruk av hjelpetjenester og helsetjenester

Beskrivelse av studiene i de tre hurtigoversiktene

Opprinnelig var utgangspunktet for det fjerde utfallet «bruk av hjelpetjenester», det vil si barn og unges bruk av rådgivingstjenester, veiledningstjenester, hjelpetelefoner og lignende. Vi identifiserte ingen slike studier til noen av de tre hurtigoversiktene. Vi utvidet derfor temaet til også å omfatte barn og unges bruk av helsetjenester under pandemien, primært knyttet til psykisk helse.

I første hurtigoversikt inkluderte vi tre studier, i andre hurtigoversikt åtte studier og i foreliggende hurtigoversikt fire studier: totalt 15 studier. Den første hurtigoversikten omfattet kun tverrsnittstudier, mens de to neste omfattet kun longitudinelle registerstudier. Alle studiene undersøker bruk av ulike helsetjenester. Det var ingen studier av bruk av rådgivingstjenester, veiledningstjenester, hjelpetelefoner eller lignende.

Ikke-nordiske studier i første og andre hurtigoversikt var fra USA (n=4), Canada (n=2), Frankrike (n=2), Australia (n=1) og Japan (n=1) og én studie med deltakere fra ti land. De nordiske studiene i siste hurtigoversikt var fra Norge, Sverige og Danmark.

Studiene i første hurtigoversikt hadde datainnsamling fra april og juni 2020, mens i andre hurtigoversikt strakk siste datainnsamling seg fra april til oktober 2020. I tredje hurtigoversikt var siste datainnsamling desember 2021.

Første hurtigoversikt omfattet ingen vurdering av intern validitet, mens i andre hurtigoversikt viste vår vurdering stor variasjon (fra høy til lav) og i siste hurtigoversikt ble studiene vurdert til å ha høy eller middels intern validitet.

Resultater fra alle tre hurtigoversiktene om temaet Bruk av hjelpetjenester og helsetjenester

Begrenset helsetilbud

Studier fra den første perioden av pandemien, vårmånedene 2020, viser at mange helsetjenestetilbud ble svært begrenset: de ble digitale eller avlyst. Studier fra den første hurtigoversikten (Canada, Frankrike og USA) rapporterte sterkt redusert tilgang på støtte og behandling f.eks. for funksjonshemmede barn, som fysioterapi, logoped og psykomotorisk terapi. En del barnefamilier opplevde forsinkelser i tilbud som hjemmebesøk fra helsestasjon og avtaler med spesialister innenfor somatikk eller psykisk helsevern. Ungdom i både kliniske utvalg og befolkningsutvalg rapporterte også brudd i avtaler med helsetjenester og sosialtjenester. Dette var alle tverrsnittstudier.

Helsetjenester online

Én registerstudie fra våren 2020 fant at behandling for psykiske problemer gitt online eller per telefon ble i mindre grad gitt barn og unge under pandemien sammenlignet med voksne, det var lavere inntak og økt frafall samt raskere tilbakegang til behandling ansikt-til-ansikt (Hoffnung et al., 2021), første hurtigoversikt).

En dansk registerstudie i tredje hurtigoversikt viste også at de fleste planlagte konsultasjonene våren 2020 ble erstattet med digitale konsultasjoner under nedstengningen. Dette gjaldt også barn, men studien gir ingen ytterligere spesifisering (Hansen et al., 2021).

Spiseforstyrrelser og selvskading

I andre og tredje hurtigoversikt inkluderte vi kun longitudinelle studier, og det vil her si registerstudier med data fra nasjonale helseregistre eller fra ett eller flere sykehus eller geografiske områder. De første registerstudiene undersøkte særlig spiseforstyrrelser og selvskading.

I andre hurtigoversikt inkluderte vi åtte registerstudier fra psykisk helsevern. Alle var fra våren/forsommeren 2020 (fra USA, Australia, Canada, Frankrike og Japan, samt én studie med data fra flere land). Fire studier som målte inntak til behandling i psykisk helsevern generelt, for selvmordsatferd/forsøk eller for anoreksi fant en nedgang våren 2020 sammenlignet med tilsvarende måneder i 2019. To studier som målte selvskading eller selvmordstanker/forsøk blant barn og unge som var innlagt, *uavhengig av årsak*, fant derimot økninger av dette i samme periode (Hill et al., 2021; Ougrin et al., 2021).

Når det gjaldt unge med spiseforstyrrelser, viste to studier at gruppen pasienter som kom inn i 2020 hadde mer alvorlige spiseforstyrrelser sammenlignet med pasientgruppen året før (andre hurtigoversikt). En norsk studie i foreliggende hurtigoversikt fant en økning i antallet unge med diagnostiserte spiseforstyrrelser blant jenter i årene før pandemien, men en brattere økning ble observert etter starten av pandemien (Surén et al., 2022). Den største relative økningen var blant de yngste jentene.

Innleggelse og poliklinikk i psykisk helsevern

I denne tredje hurtigoversikten inkluderte vi to registerstudier som har noe lenger oppfølging. Det er en svensk og en norsk studie med data frem til henholdsvis mars og november 2021. I begge studiene er alle diagnosegrupper inkludert. Den norske studien viste en nedgang i alle typer konsultasjoner i psykisk helsevern under nedstengningen våren 2020 (Evensen et al., 2021). Sommeren 2020 steg både polikliniske konsultasjoner og innleggelse til et nivå tilsvarende det før pandemien, før en påfølgende økning høsten 2020 og våren 2021.

I motsetning til den norske studien viste den svenske studien en nedgang i bruk av psykiske helsetjenester for elevene i videregående skole under nedstengningen. Bruken blant ungdomsskoleelevene (som ikke fikk skolene stengt) var som forventet (måleperioden var mars 2020 til mars 2021) (Svaleryd et al., 2022).

Ytterligere en registerstudie, fra Danmark, fant en nedgang i planlagte konsultasjoner for en del diagnosegrupper, men ikke for alle, våren 2020. Antallet akutte konsultasjoner gikk generelt ned i denne perioden (Hansen et al., 2021).

Tema Sosial helse og relasjoner

Beskrivelse av studiene i de tre hurtigoversiktene

Sosiale relasjoner eller sosial helse omfatter her barn og unges forhold til venner og jevnaldrende, fritidsaktiviteter, sosial isolasjon, mobbing og vold mellom jevnaldrende. I den første hurtigoversikten identifiserte vi 20 studier på dette temaet (kun tverrsnitt- og kvalitative studier), i den andre hurtigoversikten ingen studier (vi innførte krav til studiedesign), og i denne tredje hurtigoversikten inkluderte vi fem studier av sosiale relasjoner (tre kvalitative, en longitudinell og en flermetodisk).

Studiene i den første hurtigoversikten kom fra ti land: USA (n=4), Danmark (n=4), Italia (n=2), Japan (n=2), Norge (n=2), Spania (n=2), og én studie hver fra Canada, Frankrike, Nederland og Portugal, med andre ord var 6 av 20 studier nordiske. I foreliggende hurtigoversikt var tre studier fra Sverige, én fra Norge og én fra Danmark.

Første hurtigoversikt omfattet kun studier med datainnsamling våren 2020, mens denne tredje hurtigoversikten omfattet studier med datainnsamling frem til våren 2022.

Intern validitet ble kun vurdert i foreliggende hurtigoversikt, og her hadde tre studier middels, en studie lav til middels og en studie lav intern validitet.

Resultater for alle tre hurtigoversiktene om temaet Sosial helse og relasjoner

Sosialt samvær

Den første hurtigoversikten inkluderte fjorten studier som undersøkte eventuelle endringer i sosialt samvær og kontakt med venner under pandemi og nedstengning, særlig blant ungdom. Mange tverrsnittstudier viste at barn og unge savnet vennene sine og det sosiale livet på skolen. En stor andel holdt kontakt via sosial medier, videochatter og spilling på nettet (*gaming*), men for de fleste dekket dette ikke det sosiale behovet.

Nåværende hurtigoversikt omfatter kun én longitudinell studie (norske Ungdata). Studien undersøkte eventuelle endringer i relasjoner til venner fra før til under pandemien. Studien viste en liten nedgang i opplevelsen av å ha nære venner, spesielt for ungdomsskoleelever, både i 2021 og i 2022 sammenlignet med før pandemien. Studier av ensomhet viste varierte resultater: økning eller ingen økning (Bakken, 2022). To studier (kategorisert under Psykisk helse) fant at ensomhet under pandemien bidro til dårligere psykisk helse.

Svenske barn og unge i barne- og ungdomsskole opplevde overordnet at de kunne leve som vanlig. De opplevde likevel noen begrensninger knyttet til sosiale aktiviteter, tross åpne skoler og et mer åpent samfunn enn i de andre nordiske landene.

Bruk av digitale medier

Vår første hurtigoversikt viste en klar økning i bruk av digitale og sosiale medier – og derigjennom også økt digital kompetanse våren og sommeren 2020 (studier fra Japan). En stor tverrsnittstudie av ungdom i Oslo en måned ut i pandemien viste tilsvarende resultater: over halvparten oppga at de hadde mer digital kontakt med venner enn vanlig og nesten alle brukte mer tid på sosiale medier sammenlignet med før pandemien (Bakken et al., 2020). Gamingen hadde økt blant både gutter og jenter, men mest blant gutter og dermed økte de allerede eksisterende kjønnsforskjellene på dette området. Gaming ble opplevd som primært en positiv aktivitet under nedstengningen våren 2020, viser en kvalitativ studie i den foreliggende hurtigoversikten (også her flest gutter) (Bengtsson et al., 2021). Gamingen kunne fungere som et middel mot kjedsomhet, som en måte å unndra seg voksne på og som en mulighet til å opprettholde vennskap og skape nye sosiale relasjoner. Samtidig kunne gamingen være tidkrevende og hindre andre aktiviteter, som skolearbeid, eller bidra til at noen trakk seg unna livet utenfor.

Sosialt press

Studier fra den første hurtigoversikten belyste hvordan hjemmeskolen også kunne gi etterlengtede pauser fra det sosiale presset blant jevnaldrende, og at hjemmelivet kunne gi større frihet til å være seg selv. Noen studier pekte i andre retninger: For amerikanske LHBTIQ-ungdommer kunne dette frirommet derimot befinne seg nettopp på skolen og blant venner (Fish et al., 2020), og en spansk studie viste en økning i andelen av kvinner/unge jenter som fulgte utseendefokuserte Instagram-kontoer (Vall-Roqué et al., 2020).

Mobbing

Ungdatastudien i foreliggende hurtigoversikt fant at mobbing gikk svakt ned i 2021 og tilsvarende svakt opp i 2022 (Bakken, 2022). Mobbing/utestengning på nett, opplevd fra jevnaldrende eller vold i familien viste ingen endring før, under og etter pandemien.

Tema Læring, skole og barnehage

Beskrivelse av studiene i de tre hurtigoversiktene

I de tre hurtigoversiktene har vi inkludert totalt 39 studier om læring, utvikling og trivsel i skole og barnehage. I første hurtigoversikt inkluderte vi 13 studier hvorav seks nordiske, i andre hurtigoversikt 11 studier hvorav 8 nordiske, og i denne oversikten inkluderte vi 15 nordiske studier. De ti ikke-nordiske studiene i de to første oversiktene var fra Italia (n=4) samt Canada, Frankrike, Nederland, Polen, Spania og USA (én fra hvert land).

Studiene i første hurtigoversikt samlet inn data i perioden mars til august 2020, i andre hurtigoversikt i perioden mars 2020 til januar 2021, og i tredje og foreliggende hurtigoversikt hadde studiene utført datainnsamling i perioden mars 2020 til mai 2021.

I første hurtigoversikt var ti av 13 studier tverrsnittstudier; i andre og tredje hurtigoversikt var det en omtrentlig tredeling mellom longitudinelle, kvalitative og flermetodiske studier. Første hurtigoversikt omfattet ingen vurdering av intern validitet. I andre hurtigoversikt hadde majoriteten av studiene middels til høy intern validitet, mens i foreliggende hurtigoversikt hadde cirka halvparten lav intern validitet.

Nedenfor presenteres en oppsummering av de 40 identifiserte studiene, kategorisert som barnehage- eller skolestudier. Resultatene fra skolestudiene er presentert tematisk, men med tydeliggjøring av skolenivå/aldersgruppe.

Resultater fra alle tre hurtigoversiktene om temaet Læring, skole og barnehage

Barnehagestudier

Vi identifiserte totalt seks studier fra barnehager (én i første, to i andre og tre i tredje hurtigoversikt), fra Norge, Danmark og Island. I Norge og Danmark var barnehagene i hovedsak stengt to til fem uker, mens på Island var barnehagene i prinsippet åpne gjennom hele pandemien. I alle barnehager var det likevel relativt omfattende restriksjoner gjennom store deler av pandemien. Dataene er primært hentet fra kvalitative intervjuer, men også noen spørreundersøkelser. Studiene skiller i liten grad mellom ulike aldersgrupper.

Mange barnehageansatte og styrere opplevde at barna var fornøyde med å komme tilbake i barnehagen etter nedstengning; noen fremhevet også at barna så ut til å ha trivdes hjemme. Fra tiden etter gjenåpning med restriksjoner er det mange positive, men også noen negative erfaringer. Studiene kan også tyde på at det var lokale forskjeller i måten regler og tilpasning ble håndtert på, og hvordan ansatte opplevde situasjonen.

Mange barnehageansatte og styrere uttrykte at restriksjonene medførte mindre barnegrupper, mindre støy og at de (vanligvis) mer tilbaketrukne barna ble mer sett. Dette ble opplevd som svært positivt. Ansatte erfarte at dagene var mer løselig organiserte, som ga økt mulighet for den enkeltes innflytelse på hvilke aktiviteter som skulle igangsettes. De ansatte var tettere på barna og kunne i større grad ta utgangspunkt i deres lek og behov. Nye strukturer ga ansatte refleksjoner rundt praksis og hva som gir god pedagogisk kvalitet.

Samtidig viste intervjuer, særlig fra senere i pandemien, at det for barnehagelærerne hadde vært en slitsom periode, med stadig nye krav og forventninger gjennom ulike faser. Den økte voksentettheten per barn gav også mindre tid til møter og planlegging samt færre muligheter for faglig og sosialt samvær.

Situasjonen kunne også gjøre det vanskeligere å følge opp barn med spesielle behov. Noen familier som barnehagen antok hadde behov for plass under nedstengningen, takket nei, på grunn av frykt for stigmatisering eller for smitte. I tillegg kunne barn som hadde behov for utredning og vurdering miste tilbud om dette. Flere studier viste at barn med innvandrerbakgrunn så ut til å være mindre til stede i barnehagene i denne perioden, de kom senere tilbake etter gjenåpning og noen erfarte at språkutvikling var blitt forsinket.

Skolestudier

Samlet sett inkluderte de tre hurtigoversiktene 33 skolestudier, fra barneskole, ungdomsskole og videregående skole. Det er en overvekt av studier som inkluderer de øverste klassetrinnene, hvilket også var de som var mest utsatt for stengning og digital undervisning. Studiene undersøkte trivsel på hjemmeskole, erfaringer med digital undervisning, læringsutbytte samt betydning av sosioøkonomisk bakgrunn eller andre karakteristika ved elevene.

Hjemmeskole

De første studiene som ble publisert med data fra våren 2020 (i all hovedsak tverrsnittstudier), viste store variasjoner i hvordan skoleelever opplevde å ha hjemmeskole. Variasjonene omfattet hvordan skolesituasjonen hjemme var tilrettelagt (arbeidsplass, ro, pc, nettverk), hvor motiverte og konsentrerte elevene var, hvor stort behov de hadde for hjelp av foreldrene og hvor mye de savnet lærere og medelever.

I andre hurtigoversikt inkluderte vi studier som også omfattet data fra høsten 2020 og vinteren 2021. Disse studiene undersøkte nærmere hva de mange forskjellige erfaringene med hjemmeskole kunne henge sammen med. En stor norsk studie fra videregående skoler fant at nedstengingen påvirket elevenes trivsel, motivasjon og læring i varierende grad (Andersen et al., 2021). Mange oppgaver, mye teori og lite samarbeid bidro til at mange elever slet med motivasjonen under nedstengingen. Omtrent halvparten av elevene svarte at de trivdes like mye, og omtrent halvparten var like motivert under nedstengingen som før. Forskjeller mellom elevene hang i liten grad sammen med typen utdanningsprogram, klassetrinn eller kjønn, men i noe grad sammen med variasjon i undervisningen og i stor grad sammen med elevenes mulighet til å sitte i fred hjemme

med skolearbeidet. En av tre elever svarte at de trivdes med hjemmeskole. Disse elevene så ut til å være en sammensatt gruppe. Flere lærere mente at elever med psykiske utfordringer, f.eks. sosial angst eller lettere skolevegring – eller de som synes det var utfordrende og skummelt å være aktivt deltakende i en klasseromssituasjon - hadde fått vist seg fram på en positiv måte under nedstengingen.

En annen norsk studie undersøkte hvordan ungdomsskoleelever opplevde hjemmeskolen sammenlignet med vanlig skole (Mælan et al., 2021). Alle elevgrupper rapporterte om lavere trivsel i hjemmeskolen sammenlignet med den vanlige skolen før pandemien. I vanlig skole hadde elever med lavt karakternivå lavere mestringsstro sammenlignet med elever med høyt karakternivå, og denne forskjellen i mestringsstro økte i hjemmeskolen. Elevene rapporterte om færre tilbakemeldinger fra læreren i hjemmeskolen enn i vanlig skole, og mer skriftlige enn muntlige tilbakemeldinger i hjemmeskolen. Elever med høyt karakternivå rapporterte om størst endring mht. tilbakemeldinger.

I tredje og foreliggende hurtigoversikt inkluderte vi studier som ytterligere beskrev forskjeller mellom elevene. Én studie viste en mulig polarisering ettersom pandemien skred frem, mellom en gruppe som trivdes og en gruppe som mistrivdes (6-8 trinn) (Salmela-Aro et al., 2021). En annen studie viste at elevgruppen som helhet likte skolen sin bedre under pandemien, sammenlignet med elevene året før (6-9 trinn) (Jensen & Reimer, 2021). I flere studier kom det frem at noen elever opplevde hjemmeundervisningen som positiv våren 2020, bl.a. enkelte elever med psykiske vansker.

Videre i denne hurtigoversikten var det studier fra videregående skoler i Sverige som undersøkte erfaringer med hjemmeskolen. Elevene opplevde de nye rutinene, fleksibiliteten, valgmulighetene og uavhengigheten svært ulikt; noen likte det, andre fant det utfordrende. Alle savnet imidlertid det faglige samværet med klassekameratene (Ringer & Kreitz-Sandberg, 2022).

Digital undervisning

De første studiene fra våren 2020 viste også store variasjoner i elevenes erfaringer med digital undervisning. Denne variasjonen handlet om hvor fornøyd de var med lærernes undervisning på nettet, hvorvidt og hvordan de fikk tilbakemeldinger fra lærerne, om de fikk mer eller mindre lekser sammenlignet med tiden før pandemien, og hvor mye kontakt de hadde med lærere og medelever i 'skoletiden'.

I andre hurtigoversikt undersøkte de inkluderte studiene den digitale undervisningen litt mer i detalj: Den norske studien fra videregående skole viste at for elever i yrkesfaglige utdanningsprogram førte nedstengingen til at det ble vanskelig å få relevante oppgaver i praktiske fag (Andersen et al., 2021). Det var derfor ønskelig at disse elevene fikk komme først tilbake da skolene åpnet igjen, både av hensyn til motivasjon og læring og for å kunne gi vurdering i programfagene. Det var likevel forskjeller mellom elever fra ulike yrkesfaglige utdanningsprogram, med lavest læringsutbytte for elevene i elektrofag og høyest blant elever i helse- og oppvekstfag. Mange elever kom ikke ut i bedrift i yrkesfaglig fordypning våren 2020, men når det gjaldt å komme ut i lære høsten 2020 var det likevel ikke stor nedgang sammenlignet med året før.

Det var stor variasjon i hvordan barneskoler tok i bruk de digitale mulighetene, både før og under pandemien. Noen skoler måtte låne ut utstyr som nettbrett/PC til elevene som de kunne ha hjemme der det ikke fantes slikt utstyr (Letnes et al., 2021). Kommunikasjon med skolen varierte sterkt: enkelte snakket knapt med lærer og medelever, mens andre hadde daglig kontakt. Både barn og foreldre ønsket hyppig kontakt med læreren. Foreldrene opplevde også at samarbeid (og sosial omgang) med andre elever på nett kunne vært langt hyppigere brukt. Noen foreldre hjalp barna med skolearbeidet flere timer per dag, mens andre lot barna jobbe alene/selvstendig. Flere foreldre fortalte om barnas klare utvikling av digital kompetanse. For de yngste barna opplevde foreldre at skoleoppgavene ikke var tilpasset dem.

I tredje hurtigoversikt inngikk en dansk studie fra våren 2021, der elever fra 5.-9. klasse så tilbake på den digitale undervisningen (Lundtofte, 2021). Studien viste at balansen mellom tydelige rammer og fleksibilitet var viktig for å få den digitale undervisningen til å fungere for elevene. Manglende individualisering og aktiv deltakelse i timene var en utfordring. En svensk studie fra videregående skole fant at det var store variasjoner i hvor mye hjelp elevene opplevde at de fikk av lærerne i den digitale læresituasjonen (Loeb & Windsor, 2022). Mange elever kjente seg presset, følelsesmessig utmattet, umotiverte og uten mulighet til å påvirke situasjonen. Forfatterne viser til hvor sterkt motivasjonen for læring henger sammen med samspillet med medelever og lærer i klasserommet.

Læringsutbytte

Det var få av de første studiene fra våren 2020 som undersøkte læringsutbytte eller læringstap eksplisitt, men en dansk studie viste at én av tre elever i ungdomsskole/videregående bekymret seg for om de hadde lært nok under stengingen til å gjøre det bra på skolen neste år (Rambøll Management, 2020). En italiensk studie fant også at mange elever i samme aldersgruppe var bekymret for negativ innvirkning på skolegangen (Buzzi et al., 2020). Spesielt bekymret var de som gikk i avgangsklasser, og jenter var mer bekymret enn gutter.

Objektivt læringsutbytte. I andre hurtigoversikt identifiserte vi to longitudinelle studier av læringsutbytte. Dette var studier med objektive målinger av spesifikke ferdigheter i ett eller flere fag. En nederlandsk studie sammenlignet testene i matematikk, rettskriving og lesing på 4.-7. trinn i fra 2017 til 2020 og fant et læringstap som tilsvarte et femtedels skoleår, det vil si like lenge som skolene var stengt i Nederland (ca. åtte uker) (Engzell et al., 2021). Læringstapet var altså tilsvarende perioden med hjemmeskole.

En norsk studie undersøkte skriveferdigheter på 1. trinn og sammenlignet våren 2020 med våren 2019 (Skar et al., 2021). Resultatene viste at førsteklassingene i 2020 hadde dårligere resultater på alle de tre utfallsmålene: skrivekvalitet, håndskrift og holdning til skriving, sammenlignet med førsteklassingene som ble testet før pandemien.

I denne tredje hurtigoversikten inkluderte vi også en studie som undersøkte objektivt læringsutbytte: Dette var en studie fra Sverige, der grunnskolene holdt åpent gjennom

hele pandemien (Hallin et al., 2022). Her ble leseferdigferdigheter blant elever på 1. og 3. trinn målt med objektive tester. Studien fant ingen endringer årene 2017-2021.

Subjektivt læringsutbytte. Flere studier undersøkte hva lærere eller elever subjektivt mente om læringsutbyttet. Studien av flere skolenivåer, spesielt 5. til 10. trinn, viste at både elever og foreldre rapporterte om at opplevd læringsutbytte gikk ned i perioden med hjemmeskole sammenlignet med en ordinær skolesituasjon (Caspersen et al., 2021). Det var ingen store forskjeller mellom klassetrinn eller mellom kjønn. Studien av norske videregående skoler viste at over seksti prosent av elevene mente de lærte mindre enn før (Andersen et al., 2021). Andre studier viste også at læringsutbyttet for elevene ble vurdert av de fleste lærere til å være generelt lavere enn vanlig, særlig for de faglig svake elevene.

Vi identifiserte ingen studier som undersøkte om et eventuelt læringstap ble innhentet senere i eller etter pandemien, eller om læringstapet vedvarte eller økte.

Gjenåpning av skolene

Første hurtigoversikt hadde ingen særlige resultater om gjenåpning. I andre hurtigoversikt inkluderte vi en kanadisk studie som målte motivasjon blant elever i ungdomsskolen før pandemien (januar 2020) og etter gjenåpning av skolen (november 2020) (Smith et al., 2021)). Resultatene viste at de fleste motivasjonsaspekter var uendret. Kun 'interessen for å lære' hadde økt, men kun blant ekstroverte elever. For mer introverte elever var det ingen endring.

I tredje hurtigoversikt inkluderte vi en studie fra Danmark med data fra gjenåpningen av grunnskolene sommeren 2020 (Qvortrup et al., 2022): Studien viste positive erfaringer etter gjenåpningen med mindre elevgrupper, mer uteskole, mer plass for guttene og større muligheter for individuell oppfølging.

Sosioøkonomiske forskjeller

Noen av studiene fra våren 2020 undersøkte og fant sosioøkonomiske forskjeller mellom elevene knyttet til ulike utfall. Sosioøkonomiske forskjeller ble grundigere dokumentert i andre og tredje hurtigoversikt. En studie fant en klar sammenheng mellom tid brukt av foreldre til å følge opp skolearbeidet i en ordinær skolesituasjon og under hjemmeskolen (5.-10. trinn) (Caspersen et al., 2021). I den nederlandske studien var læringstapet for barn fra familier der foreldrene hadde lav utdanning, opptil 60 prosent større enn for den totale gruppen elever (Engzell et al., 2021). Studien fant ingen forskjeller mht. kjønn, skoletrinn, fag eller tidligere prestasjoner.

En dansk studie av digitale lesevaner på 4.-5. trinn mars 2020 viste økt leseaktivitet sammenlignet med februar samme år (Reimer et al., 2021). Både før og etter skolestengningen var det forskjeller i leseatferd mellom elever; elever med svakere sosioøkonomisk bakgrunn leste mindre. I den første perioden etter pandemiutbruddet (frem til påske), da skolene var stengt og elevene kun fikk nettbasert undervisning, økte forskjellene i leseatferd mellom elever med foreldre med høyere utdanning og elever med foreldre uten høyere utdanning, mens den holdt seg stabilt i neste periode.

I den tredje hurtigoversikten rapporterte en studie fra svensk videregående skole noen sammenhenger mellom klassebakgrunn (på gruppenivå) og erfaringer med hjemmeskolen (Lidegran et al., 2021). Øvre middelklasse-elever var mest bekymret for om de ville nå sine akademiske mål. Innvandrerelevne fra arbeiderklassen savnet læreren, klarere instruksjoner og motivasjonen i skolehverdagen. Elevene fra rural arbeiderklasse var mer avkoblet fra skolesituasjonen, men opplevde kjedsomhet og savnet venner.

Førstegenerasjons innvandrere

Første hurtigoversikt hadde ingen studier spesifikt av innvandrere. Andre og tredje hurtigoversikt inkluderte studier som hadde eksplisitt undersøkt hvordan nyankomne eller førstegenerasjons innvandrere hadde det under skolestengningen. Overgang til hjemmeskole innebar at elevene fikk mer enn vanlig skriftlig materiale som de skulle sette seg inn i for å være i stand til å gjøre skolearbeidet. Økt arbeidsmengde og mindre støtte fra læreren ble utfordrende for barn som ikke kunne språket godt. Elever understreket betydningen av direkte øyekontakt med læreren og mulighet til ekstra støtte som falt bort i hjemmeskolen. Det var heller ikke lett for foreldrene å hjelpe til på et annet språk. De fleste elevene syntes de fikk for lite oppfølging, mens noen satte pris på å kunne bruke tid til å finne ut av ting uten å måtte rekke opp hånda i klasserommet. Alle fortalte om positive aspekter ved å være mer hjemme, som nærhet til familien, men mange savnet venner og det sosiale livet på skolen.

For lærerne kunne det være vanskelig å holde kontakten med sine elever som var nyankomne innvandrere/ flyktninger, på grunn av manglende PC, relevant programvare eller nettilkobling, eller språkproblemer. Mye av den sosiale omsorgen falt også bort, som det å bli kjent med andre og fellesskapet på skolen, samt det å ha struktur i hverdagen.

Sårbare elever

De første studiene fra våren 2020 fokuserte i relativt liten grad på 'sårbare elever', det vil si elever man mente kunne være ekstra utsatt for negative konsekvenser av pandemien. I én norsk studie med data fra april 2020 rapporterte lærerne at de gjorde mye for å passe på de sårbare barna (Bubb & Jones, 2020). Elever som rapporterte om for lite oppfølging hjemme eller som kom fra flerspråklige hjem hadde blitt kontaktet hver dag. Både foreldre og lærere rapporterte at mange sårbare elever gjorde det bedre hjemme enn i klasserommet med distraksjonene der. En fransk studie viste at flertallet av barn og unge med lærevansker hadde omfattende behov for hjelp fra foreldrene, når de ikke hadde tilgang på ressursene på skolen (Cacioppo et al., 2020).

I andre hurtigoversikt fremhevet flere studier at det kunne være vanskelig å identifisere de sårbare elevene. En studie fra videregående skole med data fra hele 2020 viste flere forskjeller mellom skolene når det gjaldt oppfølging av elever under skolestengningen (Andersen et al., 2021). Én skole klarte tidlig å få på plass en struktur for hvordan elever som uteble fra undervisning skulle kontaktes og følges opp, mens på en annen skole var det opp til hver enkelt lærer hvordan de løste det med å ta vare på disse elevene. De skolesterke elevene med godt grep om teoretiske fag klarte seg bedre faglig enn andre elever, ifølge lærerne. En annen studie fant at nedstengningen var faglig og

trivselsmessig mest utfordrende blant elever fra sosialt utsatte hjem og elever med behov for pedagogisk støtte eller spesialundervisning (E. V. A. Danmarks evalueringsinstitut, 2021).

Tredje hurtigoversikt omfattet flere studier der lærerne rapporterte at det var vanskelig å forutsi hvilke elever som kom til å få vanskeligheter under skolestengningen, hvilke som var 'de sårbare elevene'. Noen lærere var også bekymret for at elever som ble vurdert til å få kunne gå på den vanlige skolen pga. ulike funksjonshemninger, kunne oppleve det som belastende og stigmatiserende (Cameron et al., 2022).

Diskusjon

Våre tre systematiske hurtigoversikter inkluderte hele 265 publikasjoner fra 25 land om barn og unges liv og psykiske helse under pandemien (år 2020-2022). Studiene gir et overblikk over forskningsfeltet for temaene vold og overgrep, familieforhold, psykisk helse, bruk av hjelpetjenester og helsetjenester, sosial helse og relasjoner, og læring, skole og barnehage. Samlet sett ser vi fra 2020 til 2022 en styrking i dokumentasjonsgrunnlaget for alle temaene. Videre bekrefter de 89 nye studiene i denne tredje hurtigoversikten langt på vei resultatene fra de to foregående hurtigoversiktene, samtidig som det fremkommer flere nyanser og mulige sammenhenger.

Med 11 og 20 nordiske studier inkludert i første og andre hurtigoversikt, og 54 nye i denne hurtigoversikten, har vi nå bedre grunnlag for å si hvordan pandemien påvirket barn og unges liv i Norden, i hvert fall i første året av pandemien. Ett unntak er temaet vold og overgrep. I de tre hurtigoversiktene var det totalt kun fem studier fra Norden om vold og overgrep. Derfor var det viktig å støtte seg på ikke-nordiske studier når det gjelder dette temaet.

Denne siste oppdateringen styrker dokumentasjonsgrunnlaget for alle de tematiske områdene vi berører. I de tre hurtigoversiktene inkluderer vi 156 longitudinelle studier, hvilket betyr at flere belyser *endringer* i barn og unges liv og psykiske helse fra før til under pandemien og mange har også lengre oppfølgingstid enn kun den første tiden i 2020. Det er tilkommet studier med større utvalg på de fleste tematiske områdene, også mange med høyere metodisk kvalitet (intern validitet). Likevel er det stor variasjon med tanke på studienes interne validitet i de to oppdateringene, og vi vurderte heller ikke intern validitet for studiene inkludert i den første hurtigoversikten.

På tvers av temaene så det ut til at barn, unge og familier som hadde det utfordrende fra tidligere fikk det verre under pandemien. Funnene indikerte at den sosiale distanseringen bød på færre muligheter til å kommunisere om vold og overgrep, økte stress på familier, medførte generelt lavere trivsel for ungdommer, medførte flere symptomer på angst og depresjon blant jenter spesielt, og førte med seg mulig læringstap blant elever på ulike skolenivåer. Studiene viste imidlertid ikke udelt negative konsekvenser. For eksempel, noen barn og unge fant mer ro under pandemien, omstrukturering i barnehager ga både positive og negative erfaringer, og færre ungdommer oppga å bruke rusmidler sammenliknet med før pandemien.

Tross mange studier, er det for lite datagrunnlag til å konkludere om likheter og ulikheter mellom land, fordi studiene fordeler seg på mange ulike utfall målt med til dels ulike metoder, ulike aldersgrupper, ulike tiltaksnivåer rettet mot barn og unge og ulike tidspunkt for innsamling av data under pandemien.

I avsnittene under løfter vi frem hovedfunn for hvert tema, identifiserte sårbarhetsfaktorer, hurtigoversiktens sterke og svake sider samt kunnskapshull.

Hovedfunn

Under oppsummerer vi kort resultater og funn fra alle tre hurtigoversiktene samlet, om konsekvenser av covid-19 for barn og unge, for hvert av de tematiske områdene.

Vold og overgrep

- Vi inkluderte til sammen 63 studier om vold og overgrep i de tre hurtigoversiktene.
- Vi fant tendenser til at partnere og barn i familier som tidligere har opplevd vold også var mer utsatt for vold under pandemien.
- Resultatene tyder på at vold utøvd under pandemien hadde høyere alvorlighetsgrad enn før pandemien.
- I ikke-nordiske studier målte flertallet av studiene forekomst av vold (i form av besøk på akuttmottak eller meldinger til politi/barnevern eller lignende tjenester): det var tendenser til en økning i omfanget av vold under pandemien (både familievold og vold mot barn og unge), og økning i rapporteringer om familievold.
- I nordiske studier var det en nedgang i rapportering om vold mot barn og unge under nedstengingen, som økte til samme nivå som tidligere, etter at pandemirestriksjonene ble opphevet. For partnervold var det en økning i rapporteringen under pandemien.
- Nedstengingen under pandemien ga færre muligheter til å oppdage vold i familier. Resultatene tyder på at færre voldsutsatte enn normalt oppsøkte bistand, og færre tilfeller av vold eller overgrep mot barn og unge ble fanget opp i skole-, helse- og sosialtjenestene.
- Resultatene tyder på at det var en underrapportering av vold og overgrep under pandemien.

Familieforhold

- Vi inkluderte til sammen 34 studier om familieforhold i de tre hurtigoversiktene.
- Funnene tyder på at det er en sammenheng mellom foreldres evne til stresshåndtering og følelsesregulering, og reaksjoner hos barna.
- Familier som rapporterte om flere utfordringer under pandemien var særlig foreldre som opplevde høyere stress som følge av f.eks. økonomisk usikkerhet og dårligere evne til å håndtere stress.
- Lavere sosioøkonomisk status var ofte knyttet til større økonomisk usikkerhet, flere bekymringer og mer psykisk stress hos foreldre. Dette påvirket barna negativt.
- Familier med høyere sosioøkonomisk status, sammenlignet med familier med lavere sosioøkonomisk status, opplevde oftere flere positive livshendelser, rapporterte om mindre stress og vurderte økt tid i hjemmet som familie mer positivt under nedstengingen.
- I første og andre hurtigoversikt er overførbarheten av funnene i mange studier til en norsk kontekst noe usikker. Særlig gjelder dette mange av studiene utført i USA.

Psykisk helse

- Vi inkluderte til sammen 86 studier om psykisk helse i en generell barne- og ungdomsbefolkning i de tre hurtigoversiktene.
- For barneskolebarn og tenåringer viste resultatene i hovedsak små eller ingen endringer i følelsesregulering og atferdsendringer fra før til under pandemien – også resultatene fra studiene som samlet inn data omtrent ett år inn i pandemien.
- De 14 studiene som undersøkte symptomer på angst, hadde sprikende resultater, fra ingen endring i symptomer til indikasjon på betydelig økning i angstsymptomer.
- De aller fleste tverrsnittserier og prospektive kohortstudier, med spenn fra høy til lav intern validitet, viste at symptomer på depresjon økte blant ungdommer sammenliknet med før pandemien. Noen beskrev beskjeden økning, andre fant at økningen i symptomer gikk utover den forventede økningen basert på tidligere data, og at økningen derfor kunne ha sammenheng med pandemien.
- Resultatene fra 16 studier indikerte, med få unntak, en reduksjon i livskvalitet og trivsel under pandemien, sammenliknet med før pandemien.
- Resultatene fra åtte studier indikerte blant annet en reduksjon i rusrelaterte innleggelses av finske og italienske barn og unge under nedstengningen, etterfulgt av en økning ved gjenåpning.
- Selvrapporterte data indikerte redusert alkohol- og cannabisbruk blant barn og unge. Det ble trukket frem at redusert sosial kontakt antakelig var den viktigste årsaken til dette.
- Ikke-nordiske registerstudier i den første og i den andre hurtigoversikten fant at forekomsten av selvmord og selvmordsforsøk blant barn og unge som ble innlagt i helsetjenesten sprikte, fra økning til reduksjon. To studier, én i denne og én i den forrige hurtigoversikten, rapporterte om en økning i selvskading.
- Samlet sett i de tre hurtigoversiktene, indikerte studier at barn og ungdom i familier med lav sosioøkonomisk status hadde mer negative psykiske helseutfall enn den generelle barne- og ungdomspopulasjonen under pandemien. Noen av studiene tok høyde for tidstrender, og tolket funnene som effekter av pandemien.
- Tjuefem studier i de tre hurtigoversiktene gjorde stratifiserte analyser for kjønn, og majoriteten fant kjønnsforskjeller. Symptomer på depresjon var det hyppigst undersøkte utfallet med tanke på kjønnsforskjeller. De fleste studiene som undersøkte psykisk helse fant at jenter rapporterte flere symptomer på angst og depresjon og skåret dårligere på trivsel enn gutter under pandemien.
- I den andre hurtigoversikten indikerte studier noe økende atferdsproblemer fra før til under pandemien for gutter, mens det var en svak nedgang for jenter.
- I den tredje hurtigoversikten, i de studiene som undersøkte hvorvidt eventuelle kjønnsforskjeller endret seg fra før til under pandemien, fant noen ingen endring i kjønnsforskjeller (f.eks. (Chen et al., 2021; Myhr et al., 2021)) mens andre fant en disproporsjonal økning blant jenter sammenliknet med tidligere trender (Halldorsdottir et al., 2021; Thorisdottir et al., 2021; von Soest et al., 2022). Disse funnene stammer fra tverrsnittserier med høy (Thorisdottir et al., 2021; von Soest et al., 2022), middels (Myhr et al., 2021) og lav (Halldorsdottir et al., 2021) intern validitet, samt en prospektiv kohortstudie med lav intern validitet (Chen et al., 2021).

- Overordnet var det vanskelig å se noen tydelige tidstrender, da de inkluderte studiene er heterogene, blant annet når det gjelder analysevalg. Men det ser ut til at studiene som har samlet inn data senere i pandemien (i 2021) rapporterer en mer negativ endring i symptomer på depresjon sammenliknet med studiene som har samlet inn data tidligere i pandemien. Videre observerte vi blandede resultater for trivsel i studiene som samlet inn data i 2020, mens det for studiene som samlet inn data senere i pandemien overordnet viste en nedgang i trivsel.

Bruk av hjelpetjenester og helsetjenester

- Vi inkluderte til sammen 15 studier om bruk av hjelpetjenester og helsetjenester i de tre hurtigoversiktene.
- Våren 2020 gikk antallet innleggelses og polikliniske konsultasjoner i psykisk helsevern ned. Mot slutten av pandemien viste studier en mulig økning i innleggelses og polikliniske konsultasjoner.
- En del konsultasjoner (behandlingstimer) ble omgjort til digitale møter.
- Flere studier viste en økning i antallet barn og unge som mottok helsehjelp for selvskading og alvorligere spiseforstyrrelser i begynnelsen av pandemien, sammenliknet med før pandemien. Flere studier viste også en økning i antallet barn og unge som ble diagnostisert eller mottok helsehjelp for spiseforstyrrelser under pandemien.
- Én svensk studie viste nedgang i bruk av psykisk helsetjenester for elever med stengte skoler og ingen endring for elever med åpne skoler.

Sosial helse og relasjoner

- Vi inkluderte til sammen 25 studier om sosial helse og relasjoner i de tre hurtigoversiktene.
- Mange studier viste at de unge opplevde et stort savn etter venner i begynnelsen av pandemien, selv om digital kontakt og sosiale medier avhjalp til en viss grad.
- Det ble rapportert en økning i gaming, særlig for gutter.
- Noen resultater indikerte at nedstengning kunne gi fritak for sosialt press.
- For noen unge var skolen fristedet deres, f.eks for noen skeive ungdommer.
- En studie viste en økning i ytfokus på sosiale medier.
- Noen studier fant økt ensomhet blant barn og unge, men ikke alle.

Læring, skole og barnehage

- Vi inkluderte til sammen 39 studier om læring, skole og barnehage i de tre hurtigoversiktene.
- Studiene fra barnehager viste mange positive erfaringer etter omstrukturering på grunn av pandemirestriksjoner, men også noen negative erfaringer.
- Mange studier viste svært varierte erfaringer med hjemmeskole og digital undervisning.
- Studiene viste et trolig svekket læringsutbytte på gruppenivå, målt både objektivt og subjektivt.

- Studiene viste økte forskjeller og negative konsekvenser med hensyn til læring og trivsel – på bakgrunn av sosioøkonomisk status, læreversker/faglig lavt nivå, funksjonsnedsettelse, innvandrerbakgrunn.
- Ikke alle 'sårbare barn og unge' ble sett og hjulpet, spesielt i begynnelsen av pandemien.
- Flere studier fant at noen elever hadde ekstra positive erfaringer (mindre sosialt stress, økt ro).

Sårbarhetsfaktorer

Vi har identifisert en rekke faktorer som ser ut til å ha betydning for hvordan pandemien og nedstengingen har påvirket barn og unge. På noen områder er konsekvensene for barn og unge eller familien svært ulike, og selv om en gjennomsnittlig skåre kanskje viser en svak endring, så kan endringen være stor for noen og liten for andre. Bildet er med andre ord komplekst og det er viktig å identifisere hvilke faktorer som ser ut til å ha betydning for ulike konsekvenser og opplevelser. Vi har derfor valgt å se nærmere på *sårbarhetsfaktorer*. Det er faktorer som ser ut til å enten påvirke eller kjennetegne barn og unge som opplevde pandemien særlig negativt. Noen studier viste at disse faktorene økte risikoen for at barnet/ungdommen opplevde å få det dårligere, og andre studier fant en sammenheng mellom disse faktorene og mer negative utfall, på ett eller flere tematiske områder under pandemien.

Vi har tatt utgangspunkt i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell (Bronfenbrenner, 1979) for å illustrere hvordan disse faktorene befinner seg i ulike kontekster rundt det enkelte barn/ungdom (figur 1). I vår tilpasning av Bronfenbrenners modell er covid-19-pandemien konteksten som har ført til iverksetting av ulike samfunnstiltak (ytterste nivå/sirkel). Her inkluderes f.eks. pålegg om sosial distansering, men også arbeidsledighet som en konsekvens av nedstenging av deler av samfunnet. Disse samfunnstiltakene påvirket mange offentlige tjenester som er relevante i barn og unges liv, som skole, barnehage, pedagogisk-psykologisk tjeneste, skolehelse-tjeneste, barnevern, familievern m.fl. (neste nivå/sirkel). Hvordan disse tjenestene og institusjonene håndterer smitteverntiltakene påvirker i neste omgang det sosiale nettverket rundt barnet, familien og barnet selv (de tre innerste nivåene/sirklene). Dette betyr ikke at vi anser barnet/ungdommen (eller familien) som ikke å påvirke sine omgivelser (i Bronfenbrenners modell er samspillet mellom de ulike nivået eller kontekstene sentralt), men i vår modell legger vi vekt på faktorer ved og utenfor barnet som bidrar til negative konsekvenser av pandemien. I vår modell forsøker vi å illustrere hvordan de ulike faktorene identifisert i de inkluderte studiene har betydning på ulike temaområder.

Det er ulik grad av forskningsstøtte bak de ulike faktorene vi presenterer i modellen. Dette gjelder med tanke på antall studier (noen faktorer er undersøkt i flere studier, mens andre er kun undersøkt i én), studienes interne validitet (vi har inkludert faktorer også fra studier med lav intern validitet) og styrken på sammenhengene (hvor sterk påvirkning den enkelte faktor har på resultatene). En del av faktorene er identifisert i

flermetodiske eller kvalitative studier. Hvorvidt en faktor er identifisert som en sårbarhetsfaktor avhenger også av at denne variabelen faktisk er undersøkt i studiene. Noen faktorer går igjen på flere temaområder, f.eks. både for familieforhold og psykisk helse. Faktorene vil også kunne samspille og forsterke en sårbarhet. Vi har merket med stjerne (*) de faktorene som har støtte i flere studier. Temaområdet vold og overgrep omfatter en høy andel ikke-nordiske studier, og vi har derfor merket sårbarhetsfaktorer som fremkom i de nordiske studiene med et kryss (†).

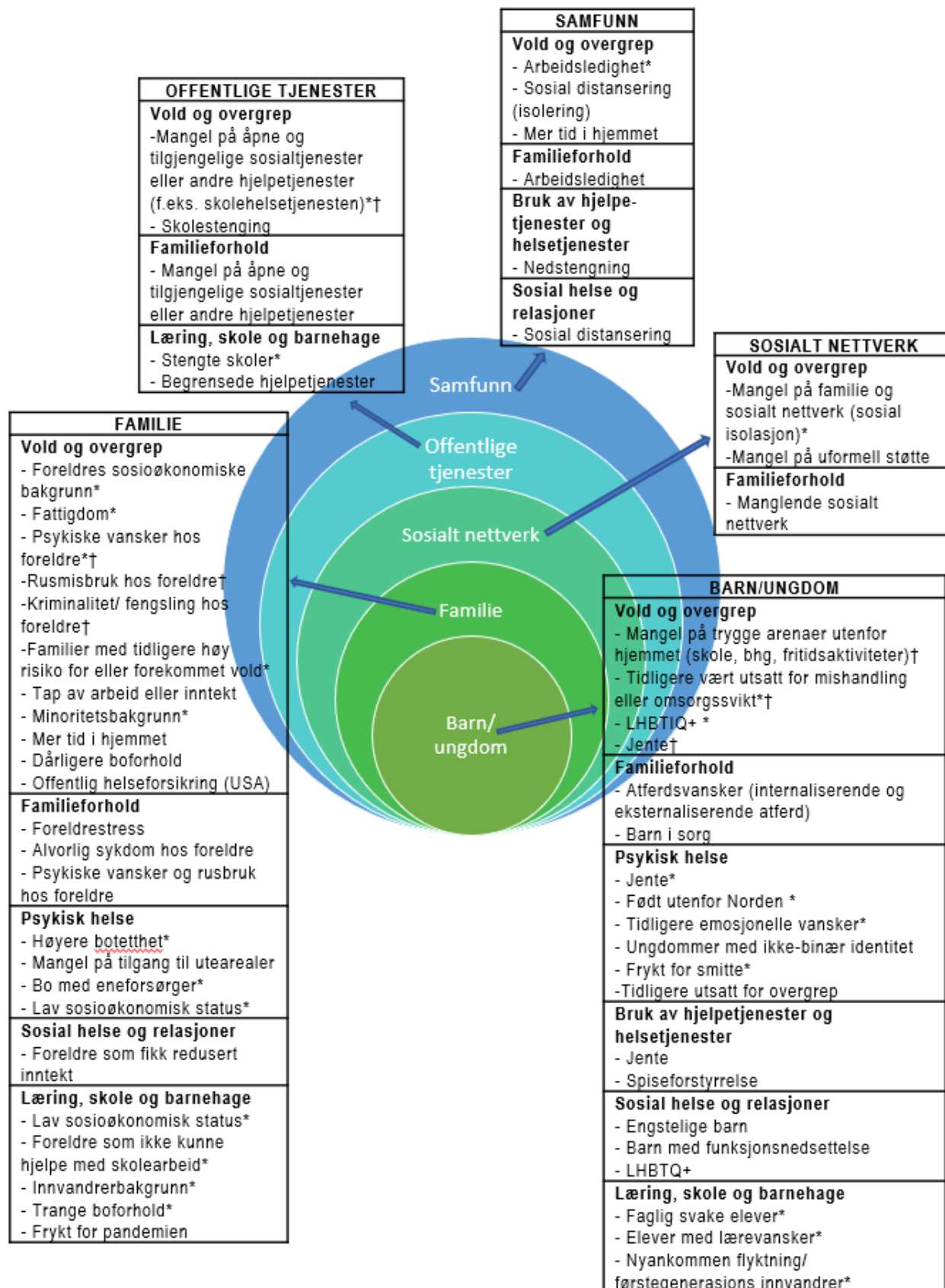
De identifiserte sårbarhetsfaktorer i denne og forrige hurtigoversikt er svært overlappende (kartlegging av sårbarhetsfaktorer ble ikke gjort i første hurtigoversikt). Særlig viktige faktorer, funnet i flere studier og til dels på tvers av tematiske områder var:

- overordnet samfunnsnivå: arbeidsledighet og sosial distansering
- offentlige tjenester: begrensninger i og begrenset tilgang til tjenester som skoler, barnehager, sosialtjeneste, skolehelsetjeneste og andre hjelpetjenester³
- sosialt nettverk: mangel på familie og nettverk, sosial isolasjon
- familie: foreldre med lav sosioøkonomisk status, foreldre med psykiske problemer, innvandrerbakgrunn
- det enkelt barn/ungdom: LHBTQ+, lærevansker, tidligere emosjonelle vansker

Kjønn er en faktor som fremkommer i flere studier som har betydning for resultatene, f.eks. når det gjelder jenter og symptomer på depresjon.

---

³ Disse hjelpetjenestene er undersøkt indirekte i studier av f.eks. vold og læring, eksempelvis ved at det kom frem i intervjuer at flyktningeelever møtte store begrensninger i ulike hjelpetjenester som de ønsket å benytte. For studier om vold kom det frem i intervjuer at offentlige steder/tjenester utenfor hjemmet som vanligvis var trygge steder og et pusterom fra situasjonen i hjemmet, forsvant under nedstengingen.

* Faktorer funnet i flere studier

† Faktorer funnet i nordiske studier om vold og overgrep

Figur 4: Sårbarhetsfaktorer identifisert i studier inkludert i våre tre hurtigoversikter

Metode i de inkluderte studiene

Det er metodiske svakheter eller begrensninger ved en del av de inkluderte studiene. Dette gjelder særlig frafallsskjevheter, mangel på statistiske justeringer for forvekslingsfaktorer og selvrapporterte data. Det gjør at vi må være forsiktige i konklusjonene vi trekker basert på dette kunnskapsgrunnlaget.

De fleste kohortstudiene har høyt frafall på oppfølgingstidspunktet, og mange longitudinelle spørreskjembaserte tverrsnittseriestudier har lav svarprosent. Flere av studiene nevner spesifikt at dette er en stor utfordring, ettersom de som velger å delta i en studie, og fortsetter deltagelse ved senere oppfølging, ofte skiller seg fra den generelle populasjonen mht. ulike bakgrunnsvariabler. Dette gjelder f.eks. sosioøkonomisk status, alder eller antall barn (Biele et al., 2019). Dette begrenser generaliserbarheten til resultatene. Man kan også anta at funnene er en underestimert av faktiske effekter, dvs. at studienes resultater er mer positive enn i virkeligheten. Dette er fordi grupper som man finner er utsatt for mer negativ påvirkning av pandemien også er grupper som i mindre grad deltar i helseundersøkelser og som i større grad faller fra dersom de starter sin deltagelse.

Et stort antall studier har også lite robuste analysemetoder, som gjør at vi er usikre på resultatene fra disse, selv om vi ser at antallet med svake analysemetoder er noe færre enn i forrige oppdatering. Likevel var det stor grad av heterogenitet vedrørende valg av analysemetoder i de inkluderte studiene. Noen oppgir kun prosentandeler for de ulike datainnsamlingsperiodene uten statistiske sammenlikninger (f.eks. Bakken (Bakken, 2022), mens andre gjennomfører avanserte statistiske analyser, inkludert stratifiserte analyser og undersøkelser for hvorvidt en eventuell endring avviker fra forventet endring basert på tidligere utvikling (f.eks. (Hafstad et al., 2022; von Soest et al., 2022)), og som dermed kan si noe om en pandemispesifikk effekt. Dette kompliserer sammenlikninger på tvers av studier ytterligere.

Det er langt flere studier i denne oppdateringen som samler inn data fra 2021 enn i den forrige oppdateringen, og generelt sett så er de kvantitative studiene større. Dette gjør at vi i større grad kan se effekt av pandemien over lengre tid. For eksempel ser vi under temaet psykisk helse at noen studier påpeker hvordan utfallene forble stabile i 2020, mens det lenger ut i pandemien ble observert en forverring. Dette så vi også en indikasjon på i forrige oppdatering, hvilket kan være en indikasjon på en slitasje/langtidseffekt av pandemien for barn, unge og familier.

Metode i vår hurtigoversikt

Vi utførte en hurtigoversikt, som innebærer at vi forenklet noen trinn sammenlignet med en full systematisk oversikt. Kun én person vurderte intern validitet for hver studie og en person sjekket. Det er mulig at en dobbeltblindet vurdering kunne gitt andre vurderinger. Ikke alle detaljer ved studiene er hentet ut, f.eks. detaljer relatert til hvordan studien er gjennomført. Vi har ikke brukt GRADE for å vurdere den samlede tilliten

til resultatene, og vi har i liten grad tatt hensyn til studienes interne validitet ved rapportering av resultater. Våre vurderinger fremgår imidlertid i tabeller. Analysene er noe begrenset sammenlignet med i en full systematisk oversikt, det vil si at vi f.eks. ikke har systematisk sammenstilt kvantitative resultater i en metaanalyse, eller systematisk sammenstilt kvalitative resultater som overordnede funn. Vi har utført enklere sammenstillinger av resultater for å gi et overblikk. Flere detaljer om de enkelte studiene er presentert i vedlegg og i studiene selv. Mer dyptgående analyser kan eventuelt utføres i en fremtidig full systematisk oversikt.

På grunn av den store mengden publiserte studier, ble det nødvendig å stramme inn inklusjonskriteriene noe, f.eks. utelate tverrsnittstudier og kun fokusere på nordiske studier for alle unntatt ett temaområde. Det kan gjøre at vi har mindre kunnskap om noen tema eller grupper enn vi ellers ville hatt, samt at resultatene for alle temaområder foruten vold kun omhandler en nordisk kontekst.

Det har vært en stor økning i publiserte studier om covid-19-pandemien og barn og unges liv og psykiske helse. Det reflekteres i det store antallet nye ikke-nordiske studier identifisert i litteratursøket for denne oppdateringen kontra forrige oppdatering. Dermed kan vi ikke utelukke at nye relevante nordiske studier er publisert siden vårt siste søk, som ble gjennomført i juli 2022.

Videre er det kun noen studiedesign som kan si noe om en pandemispesifikk effekt. For at en kan konkludere med at en observert forverring i f.eks. symptomer på depresjon kan være forårsaket av pandemien, må studien ha sammenliknet resultatene med enten en sammenliknbar prospektiv kohortstudie som har samlet inn oppfølgingsdata før pandemien, eller estimerte trender for utfallet basert på tidligere tverrsnittserier. Videre må det ha blitt gjort statistiske analyser som muliggjør sammenlikning av utvikling for de prospektive kohortstudiene eller avvik fra estimert trend basert på tverrsnittserier. Longitudinelle studier som ikke møter overnevnte kriterier, vil ikke kunne si noe om en eventuell endring i utfall er forårsaket av pandemien, men kun om en endring er observert eller ikke. I denne og foregående hurtigoversikter har vi ikke skilt på disse studiene i stor grad.

Hurtigoversiktens sterke sider er blant annet den systematiske fremgangsmåten vi har brukt. Vi har gjennomført omfattende og systematiske litteratursøk frem til juli 2022, i tillegg til søk i OpenAlex. Vi har benyttet maskinlæring for å hjelpe oss å effektivisere vurderingsprosessen på tittel og sammendragnivå, og to prosjektmedarbeidere har vurdert studier inkludert på tittel og sammendragnivå. Selv om dette er en hurtigoversikt har vi også gått noe dypere inn i materialet enn det en hurtigoversikt tilsier, både ved å vurdere intern validitet og ved å hente ut mange resultater. Det er også en styrke at vi har sett resultatene fra de tre hurtigoversiktene i sammenheng.

Det at vi har et overordnet blikk i denne hurtigoversikten, er både en styrke og en svakhet. Styrken innebærer at vi får innblikk i mange temaområder hvor pandemien kan ha hatt betydning for barn og unges liv og psykiske helse. Svakheten er at de inkluderte studiene er heterogene når det gjelder mange aspekter, med hensyn til f.eks.

utfall, metode osv, hvilket gjør det vanskeligere å se tema på tvers og å gå i dybden på hvert tema.

Kunnskapshull

Basert på studiene vi har inkludert i de tre hurtigoversiktene, har vi kartlagt noen områder der vi ser at det mangler (nordisk) forskning.

- Overordnet identifiserte vi få studier fra siste halvdel av pandemien (våren 2021 til våren 2022), og det var ingen studier med datainnsamling etter pandemien.
- Det var svært få studier som sammenliknet data fra to nordiske land, mens vi fant ikke-nordiske studier med data fra to eller flere land.
- Det var få studier med kvalitative data på de fleste områder, muligens unntatt læring.
- Det var få eller ingen studier om omfang av vold og overgrep i Norge og de andre nordiske landene.
- Det var få studier av de aller yngste barna (0-2 år).
- Det var få studier av barn under 10 år som undersøkte psykisk helse og generell trivsel.
- Det var få studier om selvskading, spiseforstyrrelser og selvmordstanker/forsøk.
- Det var få studier om psykisk helse som undersøkte konsekvenser for minoritetsgrupper.
- Det var ingen nordiske studier av barn med særlige utfordringer, f.eks. barn med ulike nevroutviklingsforstyrrelser, men flere ikke-nordiske studier.
- Det var få eller ingen studier av barn og unge med fysiske eller psykiske funksjonsnedsettelse som undersøkte f.eks. familiestress, utsatthet for vold eller læringstap.
- Det var få studier om psykisk helse som hadde undersøkt positive opplevelser med/under pandemien; mange studier stilte spørsmål som var «negativt ladet», eller spurte spesifikt etter hva som var vanskelig.
- Det var ingen studier av hjelpetjenester som rådgivingstjenester, hjelpetelefoner og lignende.
- Det var få studier som omfattet barn og ungdom i barnevernet.
- Det var få studier der læringsutbytte og eventuelle læringstap måles objektivt, det vil si longitudinelle studier av testresultater, fra nordiske land.
- Det var ingen studier om skolevegring under eller etter pandemien.
- Det var ingen studier av kompenserende tiltak, om disse hadde effekt og om de nådde dem som trengte det.
- Eventuelle langtidseffektene er fortsatt uklare. Studier må undersøke om positive og negative endringer holder seg, svekkes eller forsterkes.

Konklusjon

I denne andre oppdateringen av en hurtigoversikt fra 2021 undersøkte vi konsekvenser av covid-19-pandemien for barn og unges liv og psykiske helse. Vi undersøkte dette ved å sammenstille resultater fra det oppdaterte litteratursøket, se disse resultatene i sammenheng med resultatene fra de to første hurtigoversiktene, samt å kartlegge faktorer ved barn/unge, familien eller omgivelsene som studiene fant at kunne bidra til negative konsekvenser under pandemien.

I denne hurtigoversikten konsentrerte vi oss om nordiske studier. Antallet nordiske studier økte fra 11 i første hurtigoversikt til 20 i andre hurtigoversikt og 54 studier i denne hurtigoversikten. For temaet vold og overgrep tok vi med studier fra alle OECD-land fordi svært få studier for dette temaet var fra Norden. Totalt i de tre hurtigoversiktene inkludert vi 265 publikasjoner fra 25 land, hvorav 89 studier er tilkommet i denne hurtigoversikten. Studiene i denne tredje hurtigoversikten bekrefter langt på vei resultatene fra de to foregående oversiktene, samtidig som det fremkommer flere nyanser og mulige sammenhenger.

Når det gjaldt sårbarhetsfaktorene vi identifiserte, var også disse i hovedsak i overensstemmelse med faktorene identifisert i forrige hurtigoversikt. Sårbarhetsfaktorer øker risikoen for negative konsekvenser av pandemien. Særlig viktige faktorer, funnet i flere studier og hurtigoversikter og til dels på tvers av tematiske områder er:

- overordnet samfunnsnivå: arbeidsledighet og sosial distansering
- offentlige tjenester: begrensninger i og begrenset tilgang til tjenester som skoler, barnehager, sosialtjeneste, skolehelsetjeneste og andre hjelpetjenester
- sosialt nettverk: mangel på familie og nettverk, sosial isolasjon
- familie: foreldre med lav sosioøkonomisk status, foreldre med psykiske problemer, foreldre som ikke kan hjelpe med skolearbeid
- det enkelte barn/ungdom: LHBTQ+, født utenfor Norden, lærevansker, tidligere emosjonelle vansker.

Kunnskapsgrunnlaget er relativt godt for en del spørsmål om situasjonen våren 2020, men vi mangler f.eks. studier av faktisk voldsbruk i denne perioden preget av nedstenging. Kunnskapsgrunnlaget er langt svakere for situasjonen i 2021 og 2022. Vi er usikre på om de negative (og positive) konsekvensene vedvarte utover i pandemien eller i etterkant, om de ble forsterket eller svekket. For temaet psykisk helse så vi tegn på en negativ utvikling etter hvert som pandemien skred frem, hvilket kan være en indikasjon på en slitasje/langtidseffekt av pandemien for barn, unge og familier.

Referanser

- Abramovich, A., Pang, N., & Moss, A. (2022). Experiences of family violence among 2slgbtq + youth at risk of, and experiencing, homelessness before and during the covid-19 pandemic. *Journal of Gay & Lesbian Mental Health*, No Pagination Specified. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1080/19359705.2022.2076759>
- Amick, M., Bentivegna, K., Hunter, A. A., Leventhal, J. M., Livingston, N., Bechtel, K., & Holland, M. L. (2022). Child maltreatment-related children's emergency department visits before and during the COVID-19 pandemic in Connecticut. *Child Abuse and Neglect*, 128 (no pagination). <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105619>
- Andersen, R. K., Bråten, B., Bøckmann, E., Kindt, M. T., Nyen, T., & Tønder, A. H. (2021). *Håndtering og konsekvenser av koronautbruddet for videregående opplæring*. https://fafo.no/en/publications/item/handtering-og-konsekvenser-av-koronautbruddet-for-videregaende-opplaering?category_id=20
- Asbury, K., Fox, L., Deniz, E., Code, A., & Toseeb, U. (2020). How is COVID-19 affecting the mental health of children with Special Educational Needs and Disabilities and their families? [Preprint oct. 2020]. <https://psyarxiv.com/sevyd/>
- Augusti, E. M., Myhre, M. C., Wentzel-Larsen, T., & Hafstad, G. S. (2022). Did Norwegian adolescents suffer more violence and sexual abuse during the Covid-19 pandemic? Violence and sexual abuse rates the year before the pandemic compared to rates one year into the pandemic. *medRxiv*, 28. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1101/2022.04.26.22274316>
- Backer-Grøndahl, A., Arnesen, A., Idsøe, T., Grønlie, A. A., & Tømmerås, T. (2022). Forebyggende hjelpetiltak under korona våren 2020. *Utdanningsforskning.no*. <https://utdanningsforskning.no/artikler/2022/forebyggende-hjelpetiltak-under-korona-varen-2020/>
- Bakken, A. (2022). *Ungdata 2022 - Nasjonale resultater*. <https://korusoslo.no/wp-content/uploads/2022/08/Ungdata-Nasjonale-resultater-2022.pdf>
- Bakken, A. P., Pedersen, W., von, S., & Sletten, M. A. (2020). *Oslo-ungdom i koronatiden. En studie av ungdom under covid-19-pandemien*. Velferdsforskningsinstituttet NOVA, OsloMet. <https://fagarkivet-hioa.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12199/4221/NOVA-rapport-12-2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Barboza, G. E., Schiamberg, L. B., & Pacht, L. (2020). A Spatiotemporal Analysis of the Impact of COVID-19 on Child Abuse and Neglect in the City of Los Angeles, California. *Child Abuse & Neglect*. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104740>
- Baron, E. J., Goldstein, E. G., & Wallace, C. T. (2020). Suffering in silence: How COVID-19 school closures inhibit the reporting of child maltreatment. *Journal of Public Economics*, 190. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2020.104258>
- Bell, V., McCann, A., Power, C., Gilchrist, E., O'Byrne, H., Roulston, J., McCrory, S., Curtis, E., Barrett, M., & Harty, S. (2022). Child protection concern in patients during the COVID-19 lockdown. *Irish Journal of Medical Science*. <https://doi.org/10.1007/s11845-022-03115-6>
- Bengtsson, T. T., Bom, L. H., & Fynbo, L. (2021). Playing Apart Together: Young People's Online Gaming During the COVID-19 Lockdown. *Young : Nordic Journal of Youth Research*, 29(4_suppl), S65-S80. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/11033088211032018>
- Bergman, S., Bjørnholt, M., & Helseth, H. (2022). Norwegian Shelters for Victims of Domestic Violence in the COVID-19 Pandemic - Navigating the New Normal. *Journal of Family Violence*, 11. <https://doi.org/10.1007/s10896-021-00273-6>
- Biele, G., Gustavson, K., Czajkowski, N. O., Nilsen, R. M., Reichborn-Kjennerud, T., Magnus, P. M., Stoltenberg, C., & Aase, H. (2019). Bias from self selection and loss to follow-up in prospective cohort studies. *Eur J Epidemiol*, 34(10), 927-938. <https://doi.org/10.1007/s10654-019-00550-1>
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development : experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Brown, S. M., Doom, J. R., Lechuga-Peña, S., Watamura, S. E., & Koppels, T. (2020). Stress and parenting during the global COVID-19 pandemic. *Child Abuse and Neglect*. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104699>

- Brown, S. M., Orsi, R., Chen, P. C. B., Everson, C. L., & Fluke, J. (2021). The Impact of the COVID-19 Pandemic on Child Protection System Referrals and Responses in Colorado, USA. *Child Maltreatment*, 10775595211012476-10775595211012476. <https://doi.org/10.1177/10775595211012476>
- Bubb, S., & Jones, M. A. (2020). Learning from the COVID-19 home-schooling experience: Listening to pupils, parents/carers and teachers. *Improving Schools*. <https://doi.org/10.1177/1365480220958797>
- Bullinger, L., Angela, B., Megan, F., Stephen, M., Kerri, R., William, S., & Shannon, S.-B. (2020). COVID-19 and Alleged Child Maltreatment [preprint]. *SSRN*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3702704>
- Bullinger, L., Raissian, K., Feely, M., & Schneider, W. (2020). The Neglected Ones: Time at Home During COVID-19 and Child Maltreatment (preprint). *SSRN*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3674064
- Bullinger, L. R., Boy, A., Feely, M., Messner, S., Raissian, K., Schneider, W., & Self-Brown, S. (2021). Home, but Left Alone: Time at Home and Child Abuse and Neglect During COVID-19. *Journal Of Family Issues*. <https://doi.org/10.1177/0192513X211048474>
- Bullinger, L. R., Boy, A., Messner, S., & Self-Brown, S. (2021). Pediatric emergency department visits due to child abuse and neglect following COVID-19 public health emergency declaration in the Southeastern United States. *Bmc Pediatrics*, 21(1), 401-401. <https://doi.org/10.1186/S12887-021-02870-2>
- Burdzovic, A. J., & Brunborg, G. S. (2021). Self-reported Mental and Physical Health Among Norwegian Adolescents Before and During the COVID-19 Pandemic. *JAMA Network Open*, 4(8). <https://doi.org/10.1001/JAMANETWORKOPEN.2021.21934>
- Buzzi, C., Tucci, M., Ciprandi, R., Brambilla, I., Caimmi, S., Ciprandi, G., & Marseglia, G. L. (2020). The psycho-social effects of COVID-19 on Italian adolescents' attitudes and behaviors. *Italian Journal of Pediatrics*, 46(1). <https://doi.org/10.1186/s13052-020-00833-4>
- Cacioppo, M., Bouvier, S., Bailly, R., Houx, L., Lempereur, M., Mensah-Gourmel, J., Kandalaft, C., Varengue, R., Chatelin, A., Vagnoni, J., Vuillerot, C., Gautheron, V., Dinomais, M., Dheilly, E., Brochard, S., Pons, C., & Group, E. (2020). Emerging health challenges for children with physical disabilities and their parents during the COVID-19 pandemic: The ECHO French survey. *Annals of Physical and Rehabilitation Medicine*. <https://doi.org/10.1016/j.rehab.2020.08.001>
- Cameron, D. L., Matre, M. E., & Canrinus, E. T. (2022). Accommodating Students With Special Educational Needs During School Closures Due to the COVID-19 Pandemic in Norway: Perceptions of Teachers and Students. *Frontiers in Education*, 7, 14. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.856789>
- Caron, F., Tourneux, P., Kuekou, H. T., Taleb, A., Gouron, R., Panuel, M., & Klein, C. (2022). Incidence of child abuse with subdural hemorrhage during the first year of the COVID-19 pandemic: a nationwide study in France. *European journal of pediatrics*. <https://doi.org/10.1007/s00431-022-04387-x>
- Carroll, N., Sadowski, A., Laila, A., Hruska, V., Nixon, M., Ma, D. W. L., Haines, J., Guelph Family, H., & Study. (2020). The impact of covid-19 on health behavior, stress, financial and food security among middle to high income canadian families with young children. *Nutrients*, 12(8), 1-14. <https://doi.org/10.3390/nu12082352>
- Caspersen, J., Hermstad, I., Hybertsen, I., Lynnebakke, B., Vika, K., & Smedsrud, J. (2021). *Koronapandemien i grunnskolen – håndtering og konsekvenser*. https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2733034/Rapport_korona%20gsk_Samforsk_NIFU_11_032021.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Chaiyachati, B. H., Wood, J. N., Carter, C., Lindberg, D. M., Chun, T. H., Cook, L. J., & Alpern, E. R. (2022). Emergency Department Child Abuse Evaluations During COVID-19: A Multicenter Study. *Pediatrics*. <https://doi.org/10.1542/peds.2022-056284>
- Cheek, J. A., Craig, S. S., West, A., Lewena, S., & Hiscock, H. (2020). Emergency department utilisation by vulnerable paediatric populations during the COVID-19 pandemic. *EMA Emergency Medicine Australasia*. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1111/1742-6723.13598>
- Chen, Y., Osika, W., Henriksson, G., Dahlstrand, J., & Friberg, P. (2021). Impact of COVID-19 pandemic on mental health and health behaviors in Swedish adolescents. *Scandinavian Journal Of Public Health*. <https://doi.org/10.1177/14034948211021724>

- Clarke, D., Larroulet, P., Pailañir, D., & Quintana, D. (2022). Schools as a Safety-net: The Impact of School Closures and Reopenings on Rates of Reporting of Violence Against Children. <https://www.proquest.com/working-papers/schools-as-safety-net-impact-school-closures/docview/2682584158/se-2> <http://arxiv.org/abs/2206.14612>
- Collings, A. T., Farazi, M., Van Arendonk, K., Fallat, M. E., Minneci, P. C., Sato, T. T., Speck, K. E., Deans, K. J., Falcone, R. A., Foley, D. S., Fraser, J., Keller Martin, S., Kotagal, M., Landman Matthew, P., Leys Charles, M., Markel, T., Rubalcava, N., St Peter Shawn, D., & Flynn-O'Brien Katherine, T. (2022). Impact of "Stay-at-Home" orders on non-accidental trauma: A multi-institutional study. *Journal Of Pediatric Surgery*. <https://doi.org/10.1016/j.jpedsurg.2022.01.056>
- Craig, S., Ames, M. E., Bondi, B. C., & Pepler, D. (2020). Rates of Adolescent Mental Health Problems, Substance Use, and Violence in the Home during COVID-19: Does Gender Matter? [Preprint oct. 2020]. <https://psyarxiv.com/kprd9/>
- Daks, J. S., Peltz, J. S., & Rogge, R. D. (2020). Psychological flexibility and inflexibility as sources of resiliency and risk during a pandemic: Modeling the cascade of COVID-19 stress on family systems with a contextual behavioral science lens. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 18, 16-27. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2020.08.003>
- Donnelly, M. R., Grigorian, A., Swentek, L., Arora, J., Kuza, C. M., Inaba, K., Kim, D., Lekawa, M., & Nahmias, J. (2022). Firearm violence against children in the United States: Trends in the wake of the COVID-19 pandemic. *Journal of Trauma and Acute Care Surgery*, 92(1), 65-68. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1097/TA.0000000000003347>
- Dzwonnik, K., Sowulewski, O., Dettlaff-Dunowska, M., Waszak, P. M., Szlagatys-Sidorkiewicz, A., & Plata-Nazar, K. (2022). COVID-19 lockdown and domestic violence in Poland - an analysis of crisis helpline and Google data. *Pediatrics Polska*, 97(2), 111-117. <https://doi.org/10.5114/polp.2022.116886>
- E. V. A. Danmarks evalueringsinstitut. (2021). *Grundskolers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien - En undersøgelse af nødundervisning i foråret og sommeren 2020*. <https://www.eva.dk/grundskole/grundskolers-erfaringer-noedundervisning-under-covid-19-pandemien>
- Engzell, P., Frey, A., & Verhagen, M. D. (2021). Learning loss due to school closures during the COVID-19 pandemic. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 118(17), e2022376118. <https://doi.org/10.1073/pnas.2022376118>
- Evensen, M., Hart, R. K., Godoy, A. A., Hauge, L. J., Lund, I. O., Knudsen, A. K., Grotting, M. W., Suren, P., & Reneflot, A. (2021). Impact of the COVID-19 pandemic on mental healthcare consultations among children and adolescents in Norway: a nationwide registry study. *Medrxiv*. <https://doi.org/10.1101/2021.10.07.21264549>
- Fish, J. N., McInroy, L. B., Pacey, M. S., Williams, N. D., Henderson, S., Levine, D. S., & Edsall, R. N. (2020). "I'm Kinda Stuck at Home With Unsupportive Parents Right Now": LGBTQ Youths' Experiences With COVID-19 and the Importance of Online Support. *Journal of Adolescent Health*, 67(3), 450-452. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.06.002>
- Folkhälsomyndigheten. (2022). *Unga och covid-19-pandemin – ungas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/u/unga-och-covid-19-pandemin/?pub=113863>
- Garstang, J., Debelle, G., Anand, I., Armstrong, J., Botcher, E., Chaplin, H., Hallett, N., Morgans, C., Price, M., Tan, E. E. H., Tudor, E., & Taylor, J. (2020). Effect of COVID-19 lockdown on child protection medical assessments: a retrospective observational study in Birmingham, UK. *BMJ Open*, 10(9), e042867. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2020-042867>
- Gillory, L., Cairo, S., Megison, S., Vinson, L., Chung, D. H., & Ryan, M. L. (2022). Effect of Quarantine and Reopening Measures on Pediatric Trauma Admissions During the 2019 SARS-CoV2 Virus Pandemic. *Journal of the American College of Surgeons*, 234(4), 685-690. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1097/XCS.0000000000000130>
- Grigoletto, V., Cognigni, M., Occhipinti, A. A., Abbracciavento, G., Carrozzi, M., Barbi, E., & Cozzi, G. (2020). Rebound of Severe Alcoholic Intoxications in Adolescents and Young Adults After COVID-19 Lockdown. *Journal of Adolescent Health*. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.08.017>
- Groot, J., Keller, A., Joensen, A., Nguyen, T.-L., Andersen, A.-M. N., & Strandberg-Larsen, K. (2022). Impact of housing conditions on changes in youth's mental health following the initial national COVID-19 lockdown: a cohort study. *Scientific Reports*, 12(1). <https://doi.org/10.1038/s41598-022-04909-5>

- Hafstad, G. S., Sætren, S. S., Wentzel-Larsen, T., & Augusti, E. M. (2022). Changes in Adolescent Mental and Somatic Health Complaints Throughout the COVID-19 Pandemic: A Three-Wave Prospective Longitudinal Study. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 17. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1016/j.jadohealth.2022.05.009>
- Hafstad, G. S., Sætren, S. S., Wentzel-Larsen, T., & Augusti, E.-M. (2020). Longitudinal Change in Adolescent Mental Health During the COVID-19 Outbreak – A Prospective Population-Based Study of Teenagers in Norway [preprint]. SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3727297>
- Hafstad, G. S., Sætren, S. S., Wentzel-Larsen, T., & Augusti, E. M. (2021). Adolescents' symptoms of anxiety and depression before and during the Covid-19 outbreak – A prospective population-based study of teenagers in Norway. *The Lancet Regional Health*, 5, 100093. <https://doi.org/10.1016/j.LANEPE.2021.100093>
- Hall, C., Hardoy, I., & Lundin, M. (2022). *Schooling in the Nordic countries during the COVID-19 pandemic*. <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2022/wp-2022-13-schooling-in-the-nordic-countries-during-the-covid-19-pandemic.pdf>
- Halldorsdottir, T., Thorisdottir, I. E., Meyers, C. A. C., Asgeirsdottir, B. B., Kristjansson, A. L., Valdimarsdottir, H. B., Allegrante, J. P., & Sigfusdottir, I. D. (2021). Adolescent well-being amid the COVID-19 pandemic: Are girls struggling more than boys? *Jcpp Advances*, 1(2). <https://doi.org/10.1002/JCV2.12027>
- Hallin, A. E., Danielsson, H., Nordstrom, T., & Falth, L. (2022). No learning loss in Sweden during the pandemic evidence from primary school reading assessments. *International Journal of Educational Research*, 114, 102011. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1016/j.ijer.2022.102011>
- Hansen, J. P., van Sas, T. Q. B., Løjstrup, M., Brabrand, M., & Hvolby, A. (2021). The effect of the March 2020 COVID-19 lockdown on national psychiatric contacts in Denmark: An interrupted time series analysis. *Brain and Behavior*, 11(8). <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/brb3.2264>
- Hansson, K., & Petersson, C. (2021). Den sårbara gemenskapen: Kvinnojourer under covid-19-pandemin. *Sociologisk Forskning*, 58(1/2), 33. <https://doi.org/https://doi.org/10.37062/sf.58.22106>
- Hartwell, M., Hendrix, A. D., Sajjadi, N. B., Baxter, M. A., Chesher, T., Coffey, S., & Passmore, S. J. (2022). Child maltreatment during COVID-19: Deviations from forecasted projections of criminal filings in Oklahoma in 2020. *Child Abuse Review*, e2754. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1002/car.2754>
- Haugseth, J. F., & Smepllass, E. (2021). *Ungdomstid med smitteverntiltak: En sammenligning av unges egenrapporterte livskvalitet og tillit i Norge og Sverige 2020/2021*. <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2766845>
- Hawes, M. T., Szenczy, A. K., Klein, D. N., Hajcak, G., & Nelson, B. D. (2021). Increases in depression and anxiety symptoms in adolescents and young adults during the COVID-19 pandemic. *Psychological Medicine*, 1-9. <https://doi.org/10.1017/S0033291720005358>
- Hawes, M. T., Szenczy, A. K., Olino, T. M., Nelson, B. D., & Klein, D. N. (2021). Trajectories of depression, anxiety and pandemic experiences; A longitudinal study of youth in New York during the Spring-Summer of 2020. *Psychiatry Research*, 298, 113778. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2021.113778>
- Hill, R. M., Rufino, K., Kurian, S., Saxena, J., Saxena, K., & Williams, L. (2021). Suicide Ideation and Attempts in a Pediatric Emergency Department Before and During COVID-19. *Pediatrics*, 147(3), 03. <https://doi.org/10.1542/peds.2020-029280>
- Hirani, J. L.-J., Pontoppidan, M., Wüst, M., & Rayce, S. (2021). *Trivsel og hverdagsliv i danske småbørnsfamilier under covid-19-nedlukningen foråret 2020*. <https://www.vive.dk/da/udgivelser/trivsel-og-hverdagsliv-i-danske-smaaboernsfamilier-under-covid-19-nedlukningen-foraaret-2020-16024/>
- Hoffnung, G., Feigenbaum, E., Schechter, A., Guttman, D., Zemon, V., & Schechter, I. (2021). Children and Telehealth in Mental Healthcare: What We Have Learned From COVID-19 and 40,000+ Sessions. *Psychiatric Research and Clinical Practice*. <https://doi.org/10.1176/appi.prpcp.20200035>
- Holland, K. M., Jones, C., Vivolo-Kantor, A. M., Idaikkadar, N., Zwald, M., Hoots, B., Yard, E., D'Inverno, A., Swedo, E., Chen, M. S., Petrosky, E., Board, A., Martinez, P., Stone, D. M., Law, R., Coletta, M. A., Adjemian, J., Thomas, C., Puddy, R. W., . . . Houry, D. (2021).

- Trends in US Emergency Department Visits for Mental Health, Overdose, and Violence Outcomes Before and During the COVID-19 Pandemic. *Jama Psychiatry*, 78(4), 372-379. <https://doi.org/10.1001/JAMAPSYCHIATRY.2020.4402>
- Hussong, A., Midgette, A., Richards, A., Petrie, R., Coffman, J., & Thomas, T. (2020). COVID-19 Life Events Spill-Over on Family Functioning and Adolescent Adjustment [preprint]. *ResearchSquare*. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-90361/v1>
- Hviid, S. S., Pisinger, V., Hoffman, S. H., Rosing, J. A., & Tolstrup, J. S. (2022). Alcohol use among adolescents during the first pandemic lockdown in Denmark, May 2020. *Scandinavian Journal Of Public Health*, 140349482210754-140349482210754. <https://doi.org/10.1177/14034948221075406>
- Irfan, F. B., Minetti, R., Telford, B., Ahmed, F. S., Syed, A. Y., Hollon, N., Brauman, S. C., Cunningham, W., Awad, M. E., Saleh, K. J., Waljee, A. K., & Brusselaers, N. (2022). Coronavirus pandemic in the Nordic countries: Health policy and economy trade-off. *J Glob Health*, 12, 05017. <https://doi.org/10.7189/jogh.12.05017>
- Janssen, L. H. C., Kullberg, M. J., Verkuil, B., van Zwieten, N., Wever, M. C. M., van Houtum, L., Wentholt, W. G. M., & Elzinga, B. M. (2020). Does the COVID-19 pandemic impact parents' and adolescents' well-being? An EMA-study on daily affect and parenting. *PLoS ONE [Electronic Resource]*, 15(10), e0240962. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0240962>
- Jensen, S. S., & Reimer, D. (2021). The effect of COVID-19-related school closures on students' well-being: Evidence from Danish nationwide panel data. *Ssm Population Health*, 16, 100945. <https://doi.org/10.1016/j.SSMPH.2021.100945>
- Johansson, P., Sennemark, E., Magnusson, L., & Hanson, E. (2021). *Konsekvenser av Covid-19-pandemin för barn som anhöriga och unga omsorgsgivare* (9789187731693 (ISBN)). (Nka Barn som anhöriga, Issue. <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1597309/FULLTEXT01.pdf>
- Johnson, M. S., Skjerdingsstad, N., Ebrahimi, O. V., Hoffart, A., & Johnson, S. U. (2021). Mechanisms of parental distress during and after the first COVID-19 lockdown phase: A two-wave longitudinal study. *Plos One*, 16(6). <https://doi.org/10.1371/JOURNAL.PONE.0253087>
- Koronakommisjonen. (2022). *NOU 2022: 5 Myndighetenes håndtering av koronapandemien – del 2 — Rapport fra Koronakommisjonen*. Oslo: Regjeringen Retrieved from <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2022-5/id2910055/?ch=7#kap10>
- Krane, V., Ausland, L. H., Andvig, E., & Klevan, T. (2021). Business as Usual in Unusual Times: An explorative study of Norwegian child welfare workers' experiences during the COVID-19 pandemic. *Journal of Comparative Social Work*, 16(2), 62-87. <https://doi.org/10.31265/JCSW.V16I2.393>
- Kuitunen, I. (2021). Social restrictions due to COVID-19 and the incidence of intoxicated patients in pediatric emergency department. *Irish Journal of Medical Science*. <https://doi.org/10.1007/s11845-021-02686-0>
- Larsen, L. L., Hellfritsch, M. B., Petersen, K. K., Jorgensen, G. H., Moller-Madsen, B., & Rolwing, J. D. (2020). COVID-19 kræver øget opmærksomhed på børnemishandling. *Ugeskrift for laeger*, 182(20).
- Lawson, M., Piel, M. H., & Simon, M. (2020). Child Maltreatment during the COVID-19 Pandemic: Consequences of Parental Job Loss on Psychological and Physical Abuse Towards Children. *Child Abuse and Neglect*. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104709>
- Lehmann, S., Haug, E., Bjorknes, R., Mjeldheim, S., Fadnes, L. T., & Skogen, J. C. (2022). Quality of life among young people in Norway during the COVID-19 pandemic. A longitudinal study. *European Child and Adolescent Psychiatry*. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1007/s00787-022-02023-5>
- Letnes, M.-A., Veelo, N. C., Stänicke, L. I., Ní Bhroin, N., & Rasmussen, I. (2021). *Kids' Digital Lives During COVID-19 Times Digital practices, safety and well-being of 6-to 12-year-olds—a qualitative study*. <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2728821/Kids%2527%2bDigital%2bLives%2bDurin%2bCOVID-19%2bTimes%2b-%2bNorway.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Lewit, R. A., Kotagal, M., Duron, V. P., Falcone, R. A., Fortenberry, L. C., Greene, H. M., Leonard, J. C., Makoroff, K., Midura, D., Moody, S., Ramaiah, V., Gosain, A., & Slidell, M. B. (2022). Association of Economic Recession and Social Distancing With Pediatric Non-accidental Trauma During COVID-19. *Journal of Surgical Research*, 276, 110-119. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1016/j.jss.2022.02.038>

- Lidegran, I., Hultqvist, E., Bertilsson, E., & Borjesson, M. (2021). Insecurity, lack of support, and frustration: A sociological analysis of how three groups of students reflect on their distance education during the pandemic in Sweden. *European Journal of Education*, 56(4), 550-563. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1111/ejed.12477>
- Liebana-Presa, C., Martinez-Fernandez, M. C., Benitez-Andrades, J. A., Fernandez-Martinez, E., Marques-Sanchez, P., & Garcia-Rodriguez, I. (2020). Stress, Emotional Intelligence and the Intention to Use Cannabis in Spanish Adolescents: Influence of COVID-19 Confinement. *Frontiers In Psychology*, 11, 582578. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.582578>
- Loeb, I. H., & Windsor, S. (2022). Online-and-alone (och ofta i sängen) - Elevers berättelser om gymnasietidens sista månader våren 2020. *Paideia*(20), 39-51. <https://tidsskrift.dk/Paideia/article/view/130120>
- Lundtofte, T. E. (2021). *The School Year 2020-2021 in Denmark during the Pandemic: Country Report. JRC Technical Report*. <https://www.proquest.com/reports/school-year-2020-2021-denmark-during-pandemic/docview/2608580893/se-2?accountid=172179>
- Lupariello, F., Mattioda, G., Lauria, B., Aguzzi, S., Castagno, E., Bondone, C., & Vella, G. (2022). The Impact of Covid-19 Pandemic on Child Abuse and Neglect. *ResearchSquare*. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-1431271/v1>
- Magson, N. R., Freeman, J. Y. A., Rapee, R. M., Richardson, C. E., Oar, E. L., & Fardouly, J. (2021). Risk and Protective Factors for Prospective Changes in Adolescent Mental Health during the COVID-19 Pandemic. *Journal of Youth & Adolescence*, 50(1), 44-57. <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01332-9>
- Martinsson, E., Garmy, P., & Einberg, E. L. (2022). School Nurses' Perceptions About Student's Wellbeing During the Covid-19 Pandemic in Sweden. *Journal Of School Nursing*. <https://doi.org/10.1177/10598405221112443>
- Mastorci, F., Bastiani, L., Trivellini, G., Doveri, C., Casu, A., Pozzi, M., Marinaro, I., Vassalle, C., & Pingitore, A. (2021). Well-Being Perception During COVID-19 Pandemic in Healthy Adolescents: Evidence From the Avatar Study [preprint]. *ResearchSquare*. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-155879/v1>
- McLay, M. M. (2021). When "Shelter-in-Place" Isn't Shelter That's Safe: a Rapid Analysis of Domestic Violence Case Differences during the COVID-19 Pandemic and Stay-at-Home Orders. *Journal of Family Violence*, 1-10. <https://doi.org/10.1007/s10896-020-00225-6>
- Metcalf, S., Marlow, J., Rood, C. J., Hilado, M. A., DeRidder, C. A., & Quas, J. A. (2022). Identification and incidence of child maltreatment during the COVID-19 pandemic. *Psychology, Public Policy, and Law*, 28(2), 267-279. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1037/law0000352>
- Moya, A., Serneels, P., Desrosiers, A., Reyes, V., Herrera, M. J. T., & Lieberman, A. (2020). Impact of COVID-19 on Maternal Mental Health in a Fragile and Conflict-Affected Setting: A Longitudinal Case-Control Study in Tumaco, Colombia. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3706751>
- Munasinghe, S., Sperandei, S., Freebairn, L., Conroy, E., Jani, H., Marjanovic, S., & Page, A. (2020). The Impact of Physical Distancing Policies During the COVID-19 Pandemic on Health and Well-Being Among Australian Adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 67(5), 653-661. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.08.008>
- Myhr, A., Naper, L. R., Samarawickrema, I., & Vesterbekkmo, R. K. (2021). Impact of COVID-19 Pandemic Lockdown on Mental Well-Being of Norwegian Adolescents During the First Wave-Socioeconomic Position and Gender Differences. *Frontiers In Public Health*, 9, 717747-717747. <https://doi.org/10.3389/FPUBH.2021.717747>
- Mælan, E. N., Gustavsen, A. M., Stranger-Johannessen, E., & Nordahl, T. (2021). Norwegian students' experiences of homeschooling during the COVID-19 pandemic. *European Journal of Special Needs Education*, 36(1), 5-19. <https://doi.org/10.1080/08856257.2021.1872843>
- Maassel, N. L., Asnes, A. G., Leventhal, J. M., & Solomon, D. G. (2021). Hospital Admissions for Abusive Head Trauma at Children's Hospitals During COVID-19. *Pediatrics*, 148(1). <https://doi.org/10.1542/PEDS.2021-050361>
- Neece, C., McIntyre, L. L., & Fenning, R. (2020). Examining the impact of COVID-19 in ethnically diverse families with young children with intellectual and developmental disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 64(10), 739-749. <https://doi.org/10.1111/jir.12769>

- Nesset, M. B., Gudde, C. B., Mentzoni, G. E., & Palmstierna, T. (2021). Intimate partner violence during COVID-19 lockdown in Norway: the increase of police reports. *Bmc Public Health*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12889-021-12408-x>
- Nguyen, L. H. (2021). Calculating the impact of COVID-19 pandemic on child abuse and neglect in the U.S. *Child Abuse & Neglect*, 118, 105136-105136. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105136>
- Nguyen, L. H. (2022). The impact of the resumption of in-person school attendance on COVID-affected child abuse and neglect trends in Florida. *Child Abuse and Neglect*, 129 (no pagination). <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2022.105658>
- Nøkleby, H., Berg, R., Muller, A. E., & Ames, H. M. R. (2021). *Konsekvenser av covid-19 på barn og unges liv og helse: en hurtigoversikt*. <https://www.fhi.no/publ/2021/konsekvenser-av-covid-19-pa-barn-og-unges-liv-og-helse/>
- Nøkleby, H., Borge, T., Lidal, I., Johansen, T., & Langøien, L. (2023). *Konsekvenser av covid-19-pandemien for barn og unges liv og psykiske helse: andre oppdatering av en hurtigoversikt*. <https://www.fhi.no/publ/2023/konsekvenser-av-covid-19-pandemien-for-barn-og-unges-liv-og-psykiske-helse/>
- Nøkleby, H., Borge, T. C., & Johansen, T. B. (2021). *Konsekvenser av covid-19-pandemien for barn og unges liv og psykiske helse: oppdatering av en hurtigoversikt*. <https://www.fhi.no/publ/2021/konsekvenser-av-covid-19-pandemien-for-barn-og-unges-liv-og-psykiske-helse/>
- Område for helsetjenester i Folkehelseinstituttet. (2022). *Slik oppsummerer vi forskning. Håndbok for Folkehelseinstituttet. 5. reviderte utgave*. <https://www.fhi.no/nettpub/metodeboka/>
- Os, E., Myrvold, T. M., Danielsen, O. A., Hernes, L., & Winger, N. (2021). *Håndtering og konsekvenser av koronautbruddet for barn og barnehager*.
- Oslo kommune. (2022). *Oslo skolen i pandemi*. https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13462739-1663237576/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Statistikk/Oslo skolen%20i%20pandemi_23.06.2022%281%29.pdf
- Ougrin, D., Wong, B. H., Vaezinejad, M., Plener, P. L., Mehdi, T., Romaniuk, L., Barrett, E., Hussain, H., Lloyd, A., Tolmac, J., Rao, M., Chakrabarti, S., Carucci, S., Moghraby, O. S., Elvins, R., Rozali, F., Skouta, E., McNicholas, F., Kurupparacchi, N., . . . Landau, S. (2021). Pandemic-related emergency psychiatric presentations for self-harm of children and adolescents in 10 countries (PREP-kids): a retrospective international cohort study. *European Child & Adolescent Psychiatry*. <https://doi.org/10.1007/s00787-021-01741-6>
- Petersen, K. E. (2021). *Danske daginstitutioners indsats og disses betydninger for pædagogisk personale, børn og familier under COVID-19 pandemien 2020/2021*. https://edu.au.dk/fileadmin/edu/Udgivelser/E-boeger/Ebog_-_Danske_daginstitutioners_indsats_under_COVID-19_pandemien.pdf
- Qvortrup, A., Lomholt, R., Christensen, V., Lundtofte, T. E., & Nielsen, A. (2022). Playful Learning During the Reopening of Danish Schools After Covid 19 Closures. *Scandinavian Journal of Educational Research*. <https://doi.org/10.1080/00313831.2022.2042850>
- Rambøll Management, C. (2020). *Coronakrisen set fra et ungeperspektiv*. https://www.egmontfonden.dk/sites/default/files/2020-08/Ramb%C3%B8ll%20-%20Coronakrisen%20set%20fra%20et%20ungeperspektiv_0.pdf
- Ravens-Sieberer, U., Kaman, A., Erhart, M., Devine, J., Schlack, R., & Otto, C. (2021). Impact of the COVID-19 pandemic on quality of life and mental health in children and adolescents in Germany. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 25, 25. <https://doi.org/10.1007/s00787-021-01726-5>
- Raw, J., Waite, P. D., Pearcey, S., Creswell, C., Shum, A., & Patalay, P. (2021). Examining changes in parent-reported child and adolescent mental health throughout the UK's first COVID-19 national lockdown. 2021. [Preprint]s. <https://doi.org/doi:10.31234/osf.io/exktj>
- Reimer, D., Smith, E., Andersen, I. G., & Sortkær, B. (2021). What happens when schools shut down? Investigating inequality in students' reading behavior during Covid-19 in Denmark. *Research in Social Stratification and Mobility*, 71. <https://doi.org/10.1016/j.rssm.2020.100568>
- Ribeiro, R., Almeida, I., Saavedra, R., Caridade, S., Oliveira, A., Santos, M., & Soeiro, C. (2022). The different contexts of domestic violence before and during the covid-19 pandemic: A portuguese overview. *Victims & Offenders*, No Pagination Specified. <https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1080/15564886.2022.2052214>

- Ringer, N., & Kreitz-Sandberg, S. (2022). Swedish Pupils' Perspectives on Emergency Remote Teaching during COVID-19 - A Qualitative Study. *International journal of educational research open*, 3, 100167. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2022.100167>
- Risser, L., Berger, R. P., Renov, V., Aboiye, F., Duplessis, V., Henderson, C., Randell, K. A., Miller, E., & Ragavan, M. (2022). Supporting children experiencing family violence during the COVID-19 pandemic: IPV and CPS provider perspectives. *Academic pediatrics*. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2022.03.011>
- Romero, E., López-Romero, L., Domínguez-Álvarez, B., Villar, P., & Gómez-Fraguela, J. A. (2020). Testing the effects of COVID-19 confinement in Spanish children: The role of parents' distress, emotional problems and specific parenting [Preprint oct. 2020]. <https://psyarxiv.com/spxtw/>
- Russell, B. S., Hutchison, M., Tambling, R., Tomkunas, A. J., & Horton, A. L. (2020). Initial Challenges of Caregiving During COVID-19: Caregiver Burden, Mental Health, and the Parent-Child Relationship. *Child psychiatry and human development*, 04. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1007/s10578-020-01037-x>
- Salmela-Aro, K., Upadaya, K., Vinni-Laakso, J., & Hietajärvi, L. (2021). Adolescents' Longitudinal School Engagement and Burnout Before and During COVID-19—The Role of Socio-Emotional Skills. *Journal of Research on Adolescence*, 31(3), 796-807. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/jora.12654>
- Saunes, I. S., Vrangbæk, K., Byrkjeflot, H., Jervelund, S. S., Birk, H. O., Tynkkynen, L.-K., Keskimäki, I., Sigurgeirsdóttir, S., Janlöv, N., Ramsberg, J., Hernández-Quevedo, C., Merkur, S., Sagan, A., & Karanikolos, M. (2022). Nordic responses to Covid-19: Governance and policy measures in the early phases of the pandemic. *Health Policy*, 126(5), 418-426. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2021.08.011>
- Sharma, S., Wong, D., Schomberg, J., Knudsen-Robbins, C., Gibbs, D., Berkowitz, C., & Heyming, T. (2021). COVID-19: Differences in sentinel injury and child abuse reporting during a pandemic. *Child Abuse & Neglect*, 116, 104990-104990. <https://doi.org/10.1016/j.CHIABU.2021.104990>
- Shorer, M., & Leibovich, L. (2020). Young children's emotional stress reactions during the COVID-19 outbreak and their associations with parental emotion regulation and parental playfulness. *Early Child Development and Care*. <https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1806830>
- Shum, A., Skripkauskaite, S., Pearcey, S., Waite, P. D., & Creswell, C. (2021). *Report 10: Children and adolescents' mental health: One year in the pandemic*. http://cospaceoxford.org/wp-content/uploads/2021/04/Report-10_05May2021.pdf
- Skar, G. B. U., Graham, S., & Huebner, A. (2021). Learning loss during the COVID-19 pandemic and the impact of emergency remote instruction on first grade students' writing: A natural experiment. *Journal of Educational Psychology*, No Pagination Specified-No Pagination Specified. <https://doi.org/10.1037/edu0000701>
- Smith, J., Guimond, F. A., Bergeron, J., St-Amand, J., Fitzpatrick, C., & Gagnon, M. (2021). Changes in students' achievement motivation in the context of the COVID-19 pandemic: A function of extraversion/introversion? *Education Sciences*, 11(1), 1-8. <https://doi.org/10.3390/educsci11010030>
- Specht, I. O., Rohde, J. F., Nielsen, A.-K., Larsen, S. C., & Heitmann, B. L. (2021). Changes in Emotional-Behavioral Functioning Among Pre-school Children Following the Initial Stage Danish COVID-19 Lockdown and Home Confinement. *Frontiers In Psychology*, 12, 643057-643057. <https://doi.org/10.3389/FPSYG.2021.643057>
- Spinelli, M., Lionetti, F., Setti, A., & Fasolo, M. (2020). Parenting Stress During the COVID-19 Outbreak: Socioeconomic and Environmental Risk Factors and Implications for Children Emotion Regulation. *Family Process*, n/a(n/a). <https://doi.org/10.1111/famp.12601>
- Surén, P., Skirbekk, A. B., Torgersen, L., Bang, L., Godoy, A., & Hart, R. K. (2022). Eating Disorder Diagnoses in Children and Adolescents in Norway before vs during the COVID-19 Pandemic. *JAMA Network Open*, 5(7), E2222079. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9280394/>
- Svaleryd, H. B., Bjorkegren, E., & Vlachos, J. (2022). The Impact of the COVID-19 School Closure on Adolescents' Use of Mental Healthcare Services in Sweden. *SSRN*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4066424>
- Thorisdóttir, I. E., Asgeirsdóttir, B. B., Kristjánsson, A. L., Valdimarsdóttir, H. B., Tolgyes, E. M. J., Sigfusson, J., Allegrante, J. P., Sigfusdóttir, I. D., & Halldorsdóttir, T. (2021). Depressive

- symptoms, mental wellbeing, and substance use among adolescents before and during the COVID-19 pandemic in Iceland: a longitudinal, population-based study. *The Lancet Psychiatry*, 8(8), 663-672. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(21\)00156-5](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(21)00156-5)
- Tierolf, B., Geurts, E., & Steketee, M. (2020). Domestic violence in families in the Netherlands during the coronavirus crisis: A mixed method study. *Child Abuse & Neglect*, 104800. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104800>
- Utdanningsdirektoratet. (2021a). Konsekvenser av smitteverntiltak i grunnskolen – våren 2021. Retrieved 06.01.2023, from <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/konsekvenser-av-smitteverntiltak-i-grunnskolen--varen-2021/>
- Utdanningsdirektoratet. (2021b). Utdanningsspeilet 2021: Hvordan preget koronapandemien barnehager, skoler og fagopplæring i 2020–21? <https://www.udir.no/tall-og-forskning/publikasjoner/utdanningspeilet/utdanningspeilet-2021/koronapandemien/>
- Vall-Roqué, H., Andrés, A., & Saldaña, C. (2020). The impact of COVID-19 lockdown on social network sites use, body image disturbances and self-esteem among adolescents and young women [Preprint oct. 2020]. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-71386/v1>
- van Gelder, N. E., van Haalen, D. L., Ekker, K., Ligthart, S. A., & Oertelt-Prigione, S. (2021). Professionals' views on working in the field of domestic violence and abuse during the first wave of COVID-19: a qualitative study in the Netherlands. *Bmc Health Services Research*, 21(1), 624-624. <https://doi.org/10.1186/S12913-021-06674-Z>
- von Soest, T., Bakken, A., Pedersen, W., & Sletten, M. A. (2020). Livstilfredshet blant ungdom for og under Covid-19-pandemien. *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 140(10). <https://doi.org/10.4045/tidsskr.20.0437>
- von Soest, T., Kozák, M., Rodríguez-Cano, R., Fluit, D., Cortés-García, L., Ulseth, V., Haghish, E. F., & Bakken, A. (2021). A nationwide study of adolescent psychosocial well-being one year after the outbreak of the COVID-19 pandemic. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-526074/v1>
- von Soest, T., Kozák, M., Rodríguez-Cano, R., Fluit, D. H., Cortés-García, L., Ulset, V. S., Haghish, E. F., & Bakken, A. (2022). Adolescents' psychosocial well-being one year after the outbreak of the COVID-19 pandemic in Norway. *Nature Human Behaviour*. <https://doi.org/10.1038/s41562-021-01255-w>
- Whaling, K., Sarkissian Alissa, D., Larez, N., Sharkey, J., Allen, M., & Nylund-Gibson, K. (2020). Reduced child maltreatment prevention service case openings during COVID-19 [Preprint oct. 2020]. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-30930/v1>
- Whelan, J., Hartwell, M., Chesher, T., Coffey, S., Hendrix, A. D., Passmore, S. J., Baxter, M. A., den Harder, M., & Greiner, B. (2021). Deviations in criminal filings of child abuse and neglect during COVID-19 from forecasted models: An analysis of the state of Oklahoma, USA. *Child Abuse Negl*, 116(Pt 2), 104863. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104863>
- Whittle, S., Bray, K. O., Lin, S., & Schwartz, O. (2020). Parenting and child and adolescent mental health during the COVID-19 pandemic [Preprint oct. 2020]. <https://psyarxiv.com/ag2r7/>
- Wunsch, K., Nigg, C., Niessner, C., Schmidt, S. C. E., Oriwol, D., Hanssen-Doose, A., Burchartz, A., Eichsteller, A., Kolb, S., Worth, A., & Woll, A. (2021). The Impact of COVID-19 on the Interrelation of Physical Activity, Screen Time and Health-Related Quality of Life in Children and Adolescents in Germany: Results of the Motorik-Modul Study. *Children*, 8(2), 02. <https://doi.org/10.3390/children8020098>
- Zetterqvist, M., Jonsson, L. S., Landberg, Å., & Svedin, C. G. (2021). A potential increase in adolescent nonsuicidal self-injury during covid-19: A comparison of data from three different time points during 2011 - 2021. *Psychiatry Research Neuroimaging*, 305, 114208-114208. <https://doi.org/10.1016/j.PSYCHRES.2021.114208>